

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wassermann Sándor
Költségszerkesztő: Leiner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Hetioldalon: Hittörzsegeknek és vállalatoknak 500
magasabboknak: egész évre 300, fél évre 150
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-150, 65, 25, 25, 25
100, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-5 Dáró.

Az Irodai viszályok szomorú következményei:

A miniszterium megsemmisítette az ardeali orth. Központi Iroda decemberi választását

Nagy megdöbbenést keltett országszerte az intézkedés

Bucuresti. Nem kellett különöse próféciát jósáhság hozza, csak az események tiszta arén kellett történi kezünkkel e akkor minden kétséget kizáróan megállíthatjuk, hogy be fog ez is következni. Csek azokról fogja megdöbbeneni ez az újabb herce-hurca a központi Iroda körül, akik nem látják be a kuszák mögé a nem tudják, hogy milyen harcok, ellenlélek, édes gyűlöletök húzódnak meg a központi mögött. De akik látják ezt a destruktív, amely már évek óta folyik az Iroda körül és akik tudják, hogy mennyire nem örökös az Iroda az ortodoxia létezik kincse, az autonómia körül azoknak nem oltoz meg a pelest, hogy „ki karddal él, kard által hal meg”. Az Iroda, amely ellátja, hogy minden-ker külső erők avalkozzanak be egyes hittörzsek belső ügyeibe, most a rendszeres bűncse rendelkezése értelmében, saját kardjába dől és a miniszterium megsemmisítette ezt a választást, amelyet decemberben tartottak Clujon a amelyről nekünk idején a „Népünk” részletes tudósítást közölt.

Mi, mint a zsidó létezés éber érel és minden események há krónikásai, minden-ker hangoztattuk, hogy nem szabad félrelé járni az az autonómiaival és bűn az, ha külső segítséget veszünk igénybe, amikor belső és direkt intern jelentőségtől ügyeinkről van szó. Mert egyszerű a konkluzió, milyen véleményekkel legyenek rólunk felsőbb hivatalos helyeken, ha azt látják, hogy mennyire gyűlöli egymást az ortodox zsidó és hogy acsartodnak egymás ellen, hisztiségeket, elveket, koncoléit, hisztiségét, „győzelemért”.

Kronos felfújta saját fitt, az Iroda egyszerű három helyről kapott koncentrikus is madást. Belső emberektől, olyanoktól, akik jogosan, vagy esetleg képpel jogosággal megpellecionálták a választást és a miniszterium meg se semmisítette azt. Ma ott áll az Iroda minden vezetés nélkül, e pillanatban azt nem tudjuk, hogy kik vezeték tovább az ügyet, vagy kikből áll, vagy fog állni az a bizottság, amely ideiglenesen az új választásokig vezeték fogja az ügyet. Az ortodoxia autonómiaja sárban hever. Azok lepostak rejta legnagyobbat, akik egykor legitímáttal hercoltak érte. A miniszteriumok „illetékes” elkövetésük, már az ajánlások is negyzezerben állásban vannak azzal, hogy mi történik az Iroda körül és kik vannak „kik” ellen a hogy mért e gyűlöletök, ez az egy-más marása, látol alól, hogy a zsidóság létezéséről esnek szó.

Mi gondja és baja lehet 250.000 ardeali ortodox zsidóknak, egy polihája a miniszteriumi ajánlások is, amikor a látja, hogy reggelről estig folyton látogó öregek jönnek a Kárpátok másik oldaláról és azt sultogják, ordítják, sírják és nevelik, hogy Irode. Ugyánis, nincs kenyérgond, nincs semmi baj a zsidó

berkekben, minden a legnagyobb rendben van, mert hiszen minden azon mulik, hogy kik legyenek az Iroda vezetői? Mert ha X helyett Z jön, vagy Y helyett Zs, akkor boldog lesz Izrael és nincs többé semmi baj...

Az illetékesek pedig megsemmisítik a választást, mert mit is tennének egyebet? Ha jön az egyik és azt kérik, hogy csak az al-einöli őt és a többieket lüldje el a miniszterium, erre jön egy másik csoport, amelyet a „tisztikar” állított össze és azt mondja: ha önekik menni kell, menjen az önkik is. Az illetékesek pedig megsemmisítik a választást, mert mit is tennének egyebet? Ha csak nagy zűrzavar és összevisszaság, ha nekik zsidóknak jó — úgy nekünk is az. Sajnos, ez a helyzet, mindenkinél minden mind egy, s közben csak a zsidó hitvezeték, vagy szavazatok elnök, mert nincs egyetlen komoly szerve sem az ardeali ortodox zsidóságnak, holott — nagyon súlyos hibák éünk!

Mi az indoka a megsemmisítésnek? A miniszterium indoklása:

1. A carell ortodox hittörzsek kontesz-tációja, mely szerint mint az orth. Iroda tagja, nem lett meghívva a kongresszusra.
2. Alapszabályok szerint csak egy al-einöli választhatók meg, az is, három fe-lől közzé, amelyet a jelölők bizottságnak kell előterjesztieni.
3. A szavazás csak titkosan történ-he-lik, úgy az elnök, mint a többi tisztikar állásának beidítésénél.
4. Az alapszabályok szerint a plénum, a jelölőbizottság javaslata alapján választ-hat és a jelen esetben a jelölőbizottság javaslata nem is terjesztetett a bizottság elé.
5. A tanúnyomolag nem delegátusokból összeváltott konferencián nem nyilatkoz-hatott meg kellően a delegátusok félre-írt-hetetlen akarata.

Tekintettel erre, hogy a konferencia líy-formán nem az alapszabályok és a törvény-ség jegyben folytatta le a választást, ennél fogva a hulluszminiszter fentl indokok alapján, megsemmisítette a választást.

Az Iroda vezetőségének feloszlatása mély-séges megdöbbenést keltett az ardeali or-to-dox zsidóság körében, már csak azért is, mert ezt meggyelemadófságnak tekintik, a vallási autonómia (mely sem rtséto sultakója ellen.

Mi lesz? Kinerez e a miniszter egy ideig lenes bizottságot, amely tovább vezeték az ügyet, vagy az eddigi elhűkséget hizza meg az ügyek vezetésével? Legutóabb csoport egy kormánybiztos kinevezése lenne. E pill-natban még senki nem tud semmit, talán leg-keresébe azok, akik elidőltöttek a lavinát, meg-lyet nem lehet többé megállítani...

A mi bűnünk

Írta: Dr. Klein Miksa ügyvéd, Cluj.

E pillanatban értesítenek arról, hogy a vallásügyi miniszter megsemmisítette az Orth. Központi Iroda december hónapban megtartott választását.

Érdemes elmélkedni a határozat felett és le kell vonjuk belőle a jövőre nézve a tanulságokat.

E lap hasábjain ankétet folytatunk a-ban a kérdésben, hogy a mai súlyos törté-nelmi időben mik volnának a Közp. Iroda feladatai a hittörzsegek érdekében? Já akar-tattal és jóindulattal mutatunk reá arra, hogy az Iroda vezetősége minden jóindulata és jóakarata mellett sem lesz képes a hittörzsegek erkölcsi és vagyoni érdekeit megvédeni és képviselni, mert a vezetőség összetételében olyan személyi törekvé-sek érvényesültek, hogy minden józanul és objektíven gondolkodó zsidó ember előtt nyilvánvalóvá lett, hogy nem fog lehetni eredményt várni a vezetőségtől. Nem az ortodoxia magasabb érdekeit nyerték se-delmét a választásoknál, hanem hatalmi kérdéseket kellett kielégíteni az igaz-ság rovására. Ezt pedig nem lehet bá-m-tellenül elkövetni. Nyilván szögeztem le itt is, hogy a kongresszus egész válassztási ideje alatt minden kérdésben csak az volt a döntő: mit akar és kiket akar egy kicsi de hangos frakció. Ezért kellett egész 300 delegátusnak órákon át várakozni a gyűlés megnyitására. Ezért kellett egész délelőttök átcsorogni a delegációknak a legnagyobb zűrzavarban a teremben és az uccán, amíg a kitűzött bizottságot a kikik lehengerelt a maga akaratával. Ezért kővet-ték el az Iroda autonómiaján azt a sorozat-os törvénysértést, amely a megsemmisítéshoz vezetett.

De egy szó sem esett arról, hogy a zsidóság ezer sebből vérzik; hogy vallási, iskolai és szociális intézményeink leraz-cyolva könyörögnek segítségért, mert a delegátusok szöhoz sem jutottak, hogy tárgyi kérdéseket vitassanak meg. Mintha nem volna más kérdésünk csak az, hogy ki legyen elnök vagy al-einöli? Az intézmé-nyek sorsáról, jövőbeni feladatairól meg-mentéséről, állami szubvencióról, átrétege-ződési kérdésekről stb., senki nem is be-szélhetett, mert olyan zűrzavar uralkodott az egész kongresszust idő alatt, mely le-hetetlenül tepte a komoly tárgyalást. Csak a személyi kérdések érdekelték a delegátu-sok nagyrésztét és semmi más.

De ezek a személyi kérdések is nem elölről forogtak, hogy kik volnának a leg-alkalmasabbak arra, hogy az Iroda felőlát a mai otkarban erős kézzel vezessék. Va-lóságos ember- és lélekvásárlás folyt le ezen a gyűlésen és a vallási delegátu-sok huserül szájzsal távoztak a gyűlésről és azzal az érdeccsel, hogy kár volt ennyi időt, energiát és pénzt elfecsérelni.

Ami tanítunk volt, hogy a választás es-től kezdve a gyűlés ilyen terméketlenül folyt, ami gyengeségünk és szerzetel-enségtünk volt oka annak, hogy ürülék azt, hogy legszentebb hittörzsegi érdekeinkbe

Heti számunk 12 oldal

komolytalanul és felelősségérzet nélkül járassanak. Mi elvárjuk, hogy az egyik nagy orthodox hitközség (Carai-Mare) nem hívják meg a kongresszusra, nem ismerik el delegációját, hanem csak az újonnan alakult hitközséget ismerik el legálisan. Nem ismerem a kérdést részleteiben, de annyit tudok, hogy ez a kérdés is hatalmi szóval lett elintéző.

Mi elvárjuk, hogy az Iroda rabbi-leltárlésének tagjai közé újra nem választották be az egyik legnagyobb ortodox hitközség, a cluj orth. hitközség főbbjait, holott ugyennek egészen jelentékeny hitközség rabbját érdemesebb találták a megválasztásra. Ennek a magyarázata pedig az, hogy hetekkel azelőtt folyt a közvetítés a chisid és az áskendz csoportok között oly irányban, hogy csak abban az esetben lesz beválasztva a cluj főbbi, Gasner Akiba, ha ugyanakkor a cluj hitközség delegátusai nem fogadják tiltakozni az ellen, hogy a cluj szefárd rabbi is be legyen választva. Erre az alapszabályokra pedig mi, a cluj delegátusok nem voltunk kaphatók, mert a cluj orth. hitközségnek van ugyan egy szefárd frakciója, de ez nem tekinthető önálló hitközségnek. Hason is rabbija, ezt nem lehet, nem szabad beválasztani a rabbi-tanácsba, mert a szerkezeti törvények ezt tiltják. Nem személyi kifogásról hozom fel ezt, mert személyileg semmiféle kifogás ellen, erkölcsi életem és tekintélyem ellen nem emelhető. De itt a hitközség autonómiájáról van szó, ez pedig nem a rabbi urak privát ügye, hanem konstitucionális kérdés, melyről a fennföldi törvények az irányadók. Olyan nagy volt a terror, hogy egyetlen rabbi sem akadt a sok közül, amelyik felállt és tiltakozott volna az ellátás ellen és odaiktotta volna a kongresszusnak, hogy nem lehet büntetendő ilyen erőszakot elkövetni az igazságon és nem lehet a cluj nagy orthodox hitközségét — mely milliókat adoz vallási, kulturális és szociális intézményeire — megsérteni azzal, hogy főbbjait nem választják be a rabbi-tanácsba. Mi világi delegátusok tiltakoztunk ez ellen, de bizonyos rabbi parancsára do gozt kongresszus némn vette tudomásul ezt a tiltakozást. A cluj delegátusok a súlyos sértés dacára sem támadták meg a választást a világi hatóságok előtt.

De eltérte a kongresszus azt is, hogy az Iroda tisztviselőinek beállításánál, a delegátusok szabad akaratát ne tudjon kifejezésre jutni, hanem újra csak játéka alácsönnyodott le a személyek kiválasztásának kérdése.

Az alapszabályok titkos választást irnak elő. Az alapszabályok egy alapszabály ismernek. E helyett közfelkiáltással választottak elnököt és két alelnököt. Aki részt vett a kongresszuson, az látta, hogy ez a közfelkiáltás nem a delegátusok lelkéből kirobbanó, spontán megnyilatkozása a bizalomnak, hanem a rabbi kísértet (gabé) és a teremben jogtalanul tartózkodó idegen de harsány hangú bocherek hangja volt. Ez a közfelkiáltás tehát nem az egybesereglett delegátusok komoly és lemerlegett elhatározásából fakadt. A terrornak volt ez egy újabb megnyilatkozása, melyet az időzelet elő, hogy a kongresszus megrendezése minden kritikán aluli volt. Az usz az, hogy a vendéglátó hitközség rendezte meg a kongresszus helyét, kellő gondossággal, hogy a tárgyalások komolysága biztosítható legyen. De mert az Iroda vezetősége saját székelyén a saját halálakörében rendezte meg, ezt a kongresszust ennek a rendezésnek minden hányadért és mulasztásáért őt terheli a felelősség. Elfelejtették, hogy itt egy nyvadmillió embert képviselő kongresszus volt egybe hívva, hogy a közbiztonság hitközségek sorsáról és jövőjéről döntsön. Annára felületesen gondtalanul volt megrendezve a gyűlés, hogy messze mögötte maradt a dejl gyűlésnek.

Mindazt azért mondok el őszinte nyíltsággal, hogy a jövőre nézve elkerüljék ezeket a bántó körülményeket és hibákat.

A kongresszus írt újszól módon történt lefolytatása nem eredményezhette a

Önnek biztosíték kell a tisztaságra nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraölően hat, tökéletesen tiszta és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este megégy-szer olyan szívesen takarítják fogukat Nivea-fogpasztával. Észévolyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- le!

lelkek megbékülését, hanem további igazságon tartották az embereket. Ezért támadták meg egyesek az egész gyűlés eredményét és a sok idővesztést maga után hozta azt, hogy a felsőbb felügyeleti világi hatóság azt megsemmisítette.

Nem egyszer megírtam, hogy nem vagyok hűve annak, hogy a mi belső autonóm kérdéseink a világi hatóságok fórumát elé kerüljenek eldöntés végett. Mi magunk kell elintézzük a vitás kérdéseinket és az első konstitúciós gyűlés és a róla hirtelen a választott bíróság intézményét, ezért mondtam ki a szerződés alapszabályzat 11. cikk szövegében, hogy a választott bíróság által hozott döntések elindozók a viszályok, melyek a hitközségek kebelében, vagy hitközségek között felmerülnek. Az utóbbi évek azt mutatják, hogy ezek a választott bíróságok is hatalmi érdekeknek lettek alávetve.

És jutottam oda a hitközségi tagokat, hogy a viszályok kérdésében jogorvoslatért a felsőbb vallási felügyeleti hatóságokhoz forduljunk. Hitközségi autonómiánk pedig súlyosan legyöngyült a külső hatóságot beavatkozások miatt, — elég ha idevonatkozólag megemlítem az interlikár-bizottságokat. Az Iroda vezetősége sokszor leszállította azt az elvet, hogy aki pedig a viszályok elintézésénél nem a választott bírósághoz fordul jogorvoslatért, hanem egyenesen a világi hatóságokhoz, hogy azt „iszorral” sújtsa. De mert az iszurokat olyan igazságtalan módon alkalmazták és annyiszor és oly módon, ahogy az nem az igazságnak, hanem a hatalomnak kedvezett (itt, saját híneik voltak legfőbb részben a világi hatóságok segítségét mindazon esetekben, amikor nem sikerült terrorral kicsikarni a saját igazukat), ezek a szankciók elvesztették jelentőségüket és súlyukat. Ezért hangsúlyoztam ki, mindig és mindenfelé, hogy a hitközségi autonómiánk igazi őrzői mi vagyunk: a

baszbatimok, mi is kell megmaradjunk, mert mi önzetlenül és áldozatközzel szolgáljuk hitközségeinket. Ezért tiltakoztunk az erőszakosságok ellen, melyeket az Iroda parancsára elkövetett oly sok helyen. Ardeában a vitás kérdések körül és amely miatt annyi zsidó pénz és energia vesztett kárba.

Az erőszak nem fog igazságot eredményezni, mégha azt hihük meggyőződésből köneik is el. Minden intézmény életében be kell tartani az alapszabályokat és a törvényességet utól. Nem lehet erőszakot redoktrólni egy akaratot, hanem a meggyőzés és a falatfogóztatás módszerrel kell kifordítani a kongresszusnak az akaratát, hogy abból didás fakadjon hitközségeinkre. Bele kell gyűrt a szociális igazságot szervezetenk életébe és ne írjuk, hogy terrorral lértünk le a delegációt komoly kötelezőségeinkkel.

Az új kongresszus megtartását úgy kell előkészíteni, hogy annak napirendjéből kiemeljük, hogy milyen irányba kell haladnunk, hogy megvárhatatlanul a nagy problémákat, amelyeknek sikeres megoldásáról függnek hitközségeink előrehaladása és állásunk ki a legalkalmasabb embereket az intézmények élére, mert csak ily, előnk komoly és beállítható összejövetelre lehet az akadályokat leküzdeni. Mi annyi szeretettel és tiszteltetvanyunk elterve rabbiaink iránt, annyi cselekvő áldozatközzéssel szolgáljuk minden intézményünkkel, hogy ennek ellenében nemcsak joggal kérünk részt a munkában, de megkövetelhetjük komoly megbecsülését a rabbiaink részéről is.

A központi Iroda csakis úgy lesz áldással hitközségeink, ha munkájában szeretettel és együttesen fognak részt a rabbiaink és világi delegátusaink. Ez a tanulság marad részünkre, a választás megsemmisítése után és ezt kell megismerni.

Leon Blum szimpátiájáról biztosította a palesztinai ujjáépítést

Páris. Az amerikai zsidó munkásság Palesztinában jár delegációja tiszteltetésére nagy ünnepeket rendeztek Párisban. A bizottság tagjai háromszor fényűzősége előtt szó-moltak be palesztinai benyomásokról és a zsidó építő munkáról. A milling francia szónokai is a legnagyobb elismerés hangján méltatták az országépítési művét, amely nem nacionalista megfontolásból fakad, hanem szép példája egy nép dicsősége ujjáépítésének. Az amerikai zsidó munkásság bizottságát Leon Blum miniszterelnök is fogadta.

A miniszterelnök az audienca során rendkívül élénk érdeklődést tanúsított a palesztinai zsidó építőmunka iránt és kijelentette, hogy

bár aggódik a jelenlegi nehézségek miatt, bizik a palesztinai zsidó törekvések megvalósulásában, amelyek iránt a francia kormány a legmagasabb szimpátiát tanúsítja.

HETI GLOSSZÁR

Hogyan dolgozik az antiszemita sajtó a francia köz-

életben?

Mi is írunk már róla, de mert annyira íj nekünk, újból kell írjunk róla. Azt híhelnénk, hogy ott abban az országban, ahol a zsidók 150 éve teljes egyenjoguslásban élnek, megszünt a rossz-indulatú gyűlölet. De nem! Hiába dolgozik Leon Blum minden energiával azon, hogy Franciorszgot a holdog fejlődés útján tovább vesse, a „Gringoire” egy francia helyi-p tovább folytatja ellene kampányát, miután egyik legderekabb miniszterét hónapokkal ezelőtt a halálba tergette. Salengro belügyminiszter hiába rehabilitálta a ketonsi bíróság, nem bírta tovább a hajsztát, öngyilkos lett. De azért a „Gringoire” hóbortlójá tovább dolgozik. Nemrégiben Henry Beraud tollából cikk jelent meg a „Gringoire”-ban, melynek címe is szólamondó volt: „Vigyázat kezeszények!” Ebben a cikkben azt írja Beraud, hogy a francia kormányzat teljesen „elzsidósodott”. Harminc miniszter állásviselő van, akik zsidók és legfőbb ideje annak, hogy lefoglalják erre az elzsidósodásra, mert tulsok zsidó van ott, ahol Franciorszég ügyeit intézik, bár a zsidók alig 20 százaléka lakik az ország lakosságának. Beraud a következő szavakkal fejezi be cikkét: „Nem, nem vagyok antiszemita, nem voltam az és remélem, hogy — mint jó kenyek — 120 évig éljek, nem is leszek antiszemita!”

Természetesen a cikk nem lévesszelle el hatását, főleg a földön. Alig van Európában, de még a tengeren túl is valamire való fél, vagy egész antiszemita uszág, amely ne hozta volna le Beraud cikkét. De még Mussolini lépje, a „Popolo d'Italia” is ír a francia kormányzat elzsidósodásáról.

Hogy mi igaz ebből? Már megírtuk, 300 személyből áll a francia kormány referentek csoportja és mi sem jellemzőbb a rosszindultra, hogy öt olyan személy sorol fel (Heibronner, Grünbaum-Ballin, Selomon, Cohen-Salvator és Meck-Pard asszony), akik sohasem voltak ennek a testületnek tagjai.

Vizsont valóban meggyanru listviselőik Hug, Mumber, Moser, Oreg, Grinm, dr. Heemen, Rosier és Omlin — csakhogy ezek nem zsidók.

De a lényeg az, hogy elindul egy ilyen antiszemita legenda, megkezdül újul a világsajtóban és mindenfelé újabb animozitást

Nagy szövetségár megszűnése folytán annak teljes árukészletét megvásároltuk s így

több milliós szövetkészletből

vásárolhat potom áron legjobb minőségű férfi-öltöny-, felöltő-, kabát- és kosztüm-szöveteket

Deutsch posztóáruház

Oradea, Avram Iancu-u. 4. olcsó szövetárusításán.

(legjobb esetben animozitási), de leginkább gyűlöletet vált ki a zsidó-ág ellen, mert hiszen „világuralmi” törekvések vannak.

1074 zsidó keresztelkedett ki Budapesten a múlt évben

Amint a budapesti zsidó lapok írják, 1074 ember tért ki a múlt évben a magyar fővárosban, amely háromszor annyi mint volt a háboru előtti időben, egy esztendő alatt. A kitérés okai nem is nagyon érdekesek. Mintha előre tudni volna, meilott olvasnánk. Egy megánltszítelőnek: *aldsa jgg tle*. Hivatalnok: *ferje áltasa érdekeben*. Bádógos szerelő: *elhelyezkedése végett*. És így tovább, valamennyi extenzionlása érdekében teszi meg, ezt a szomorú lépést. Csak a kenyér, csak az egzisztencia, csak az állás, meg a kinevezés megszünt a „szerelem” miatt ok, alig akad keit három, de meggyőződés a több mint ezer eset közül, egyetlen egy sem akad.

A gazdasági élet súlyosságára vall ez a szomorú és megdöbbentő budapesti statisztika. Legelőször ezt a „ballesztit” doja ki mindenki életébe süllyedő hejéből, mert annyira zsidóiban nevelést kapott, hogy talán nincs is tudatában felének súlyosságával. Egy pesti rabbi mondtotta el ezzel kapcsolatban, hogy egy rabbi vallásos fia hiért. Amig az egyetemre járt, mert nem tudott másképp tanulni, de azért reggelente felállni imádkozott és amikor előegzte az egyetemet, azonnal visszatért. Da az is érdekes, hogy egy billincsekbe vert rab jelent meg a budai rabbiudst hivatalban és bejelentette, hogy elhagyja hitét. Ez valóban nem valami nagy vesztés, de jel lemző . . . Még valami, ami „jellemző”. Egy hölgy jelenkezett a napokban, ki akar térni, mert véglegesen evangélitus és sokat szerepel Németországban és nem akarja, hogy „kelle-mellenségel” legyenek melj a németországi turnán, ilyen név emberek is léteznek, akik

még azt hiszik, hogy egy kikeresztelkedés, segít rajta Németországban. De mind ilyen! Kérésbeselet próbálgatók, hogy a víz szénén tartásuk moogata. A kikeresztelkedés nem hozhat áldást, talán tudják ezt azok is, akik elhagyják zsidóságukat amelyet nem is tudnak emugy sem leveti ki. Mi nem fogjuk tudni azt megérieni sohasem, aminihogy azok sem értenék meg, akik egykor életüket áldozták zsidóságukért, nem pedig az a káptalos, aki kikeresztelkedését „előnyt akar elérni”. Egy káptalos ezért képes elhagyni a zsidóságot. „E önyért”, hova jutott a zsidó-ág egyrésze? . . . hova jutott a pesti zsidóság egyrésze . . .

Reinhard és a vallásos zsidók

Franz Werfel bibliai tárgyú darabját most edék N.w.Yorkban. A darab címe: „Der Weg, der Verheissung”. Rendezte: Reinhard. A kritika el van ragadtatva tőle. Irak a szilap dimenzióról, irak a nagy összegről, amelyet bevételezett a színház és „többek között” irak Werfelről is és a rendezőről Reinhardról is.

De vannak szkeptikus hangok is. Így az egyik német zsidó újság, new yorki tudósítójának találatból furcsa hangokat üt meg. Szeretnéhénja Reinhardnak, hogy „szindarabot” csinál a nagy müből és azt is szemére vett a nagy rendezőnek, hogy valószínűleg soha életében nem látott vallásos zsidót. Atoy ebben a darabban, a szilapogásban haljogának, smikor a rabbi a Tórárt olvassa, annak bi ogyillású, hogy Izrael már évezredek óta járja az Igrételek útját, — kissé furcsa bealító-lóság van az alakoknak, kissé komikusan

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucuresztiben

KATZ orth. kóser restaurant
Bucuressti, str. Carol 32. I. emelet.

Igy is lehet embert ölni...

CHASZIDEUS LEGENDA

Reb Bórech nagybeteg. Kétoldali tüdőgyulladás. Borogatók, orvosságok, ez ember győgyült művészetének minden fortélyát használták fel a tudás teljes vértelében felvett orvosot. Mert orvos az van a javából. A gazdag bérli családja nem sajnálta a pénzt, hisz a Tóra kifejezett parancsa: minden feláldozni az egészségért. Isenlőt remélni a gyógyulást, de ezorpal orvoshoz fordulni. Mert ez orvos kezét ő vezeti.

De a páciens nem heredit a körülötte buzgólkodó fehér épenyves alakokra. Nehezen kúzd a léleketet a szeme meredn szegeződik a szemben levő sorokra. Ott . . . ott áll *dalok*. Már százszor felszóllotta környezéte, hogy látóitok el az a hosszú, hajlóhátú, hullaképtü idegen, aki oly ismerős előtte és mégis ismeretlen, azok csak résztvevően néznek rá, megtárlják győnygözö homlokát és az a mézszíntü arc ott a sorokban, mintha gnyos firtat vágott volna ilyenkor felé.

Reb Bórech felintette meggyőzően a nyábrög, arcvonásait ellorotának és ejszából nehezen szakad fel a szó: A . . . rebbet . . . hivjátok a rebbet . . .

Lévi Jichok, a berdicevi nem tartólt a horegos szentek sorába. Nótás szolgája volt az Urnek, védőgyűvéde a Legfelsőbb Bíróság eléit minden megvédetnek. Csak akkor haragudott, ha egy egy védőbeszédével kudarcot vallott és a mennyel végrehajtó valahol munkába léptek Ijenkor bebortul Lévi Jichok homloke, kemény szemcségti panaszokot vágott oda a Legfelsőbb Bíróság asztalára, a legfurangostobb érveket szolgáltatta védenél ártatlansága mellett. S ha még a harez sem használta, akkor meglint elővette a régi, jól bevált módszert s olyan bensőségesen, annyi bühéjjal dalolt el egyet egyet a szoltáros király dalaitól, hogy odafele az lélelvégrehajtók könnyekre fakadtak.

Sokétlan volt tehát a mély fájdalom, mely Lévi Jichok arcát megülte, midőn a vizsgálásra sorot báznek a zubbét átülte. Csaldátaok és gyermekek tisztelteljes bódzéllel fogadták a Rabbit. Ez ílelt és a szoba kifürült.

Törli, reszkető hangon szólalt meg a Rabbi:

— Bórech, add meg a tisztelot a Világ Uának és vadda be nagy békéidet. — A bérli bszerezent és alig hallhatóan nyögte: — Rebbe, az Irgalmas — áld issek az ő neve — igaz bírő, de én ártatlan vagyok.

Nincs olyan igaz ember a földön, aki ne vétkezne, de amit tehettem, mindig megteltem. Követtem a Mindenható parancsát, buvárkodtam Tanában, segíteltem szolgáit, mindent . . . mindent . . . — és itt könnyekbe fullt Reb Bórech hangja. Vergődve küzdöttek szavai a zokogással:

— Rebbe . . . miért kell meghalnom — hisz még fiatal vagyok? A berdicevi merőn néste a szerencsétlen embert. Végletlen részvét fénylett szemében, de hangja szilárdan csengett: „Borech, Te embert bíte!”

A beteg megvonaglott, irótvá emelte karjait szemé elé és szinte földöntul hangon tört ki belőle: *Rebbe! Nem igaz! Soha!* És Lévi Jichok beszélt kezdett. Halkan, légy hangon, melynek hullámai körülölelték a lezban vergődőt, elszonaitották meggyőződés idejét. Reb Bórech szemét előit egyre zavardottabban látszóttak a tárgyak körvonalai, s lassan alábukott a fekete éjben.

Amikor magához tért, az necán állott. Kere a Rbbijában nyugodott. Reb Bórech megírdi. Hogyan jutottak ide ki? Hogy lehet az, hogy az orvosok, a családtagok ilyen eszevesztett éjt alásra engedték? De a Rabbi bizlatóan mosolygott és a bérli nem kérdezett

katnak. Elvettőlük méltóságukat és inkább karrikernek látszának. De honnan is ismerjen Reinhard vallásos zsidó alakot? A jeopoldroni kastélyban nem voltak bejárások. Akkor sem volt rájuk süksége, amikor a „Jederman“-i, vagy a „Mirakel“-i rendezte. Reinhard sem tudta, hogy egykor New Yorkban „konjunkura“ lesz „vallásos zsidó-ban“, akiket a szinpadra kell vinni.

De miért is tudja Reinhard, honnan tudja? Hiszen ő is ezt az utat kezdte meg, a „Der Weg der Verheißung“ ot, de hol tart még a fűnélől. Amikor a végfelét tart majd, akkor ismerni fogja a hejlógó imádkozó órák zsidó alakját is...

Szemelvények a Harmadik Paradicsom szépségeiből

A „Harmadik Paradicsom“ ott terül el, ahol egykor a régi Németország. Akkor úgy éltek ott az emberek, ahogy a világ többi részén. De most paradicsomi boldogság honol a határon belül, melyet mi sem zavar. Kell-e példa erre? Ha kell, hát szolgálhatunk. Mi tudjuk, hogy ez a paradicsom nem jelent és nem felel ez a fogalmat, még heledtől-teni ősrégiánk sem, mert ha az volna, akkor nem kellene precízios géppel lenyenni a krumplihéjat, hogy legyen mi enni. De ha nekik a fejelen és zsrítlan, hustalan és fajtan borszat boldogságot is jelent, a németországi zsidóknak annál kevésbé.

Példa?! A berlini Grosse Straßenset des Reichsgerichtes, amint az egyik jogi szakleírja, most újra revizió alá vette a „fajgyalás“ kritériumait és megállapította, hogy nem csupán a szerelmi viszonyt értik alatta, hanem „annak egyrészt is“. Dr. Gohke miniszteri főtanácsos érdemmel üdvözölte ezt a megállapítást és rögtön hozzáfűzte, hogy helyes ez a finom distinkció. S hogy ez örüljön mennyre nem áll meg csak félúton, arra álljon itt mementó, a további folyamánya is ennek a korszakalkoló alkotásoknak.

A drezdai ügyesség elfogatóparancsot adott ki egy zsidó ellen, akitől tenük azt állították, hogy egy árja nőt két karjával átkarolt... Akkoroll és úgy felt, mintha arcát meg akarná csókolni. Ez még nem fajgyalás, — állapítja meg az ügyész írást — de kétségtelenül sértés erre, már pedig ez bűntudat és üldözé. Ezért kellett elfogatóparancsot kiadni a gézeny ellen. Van erre egy régi megállapítás, amely azt mondja a zsidó judicaturában, mach-ovo kómaso, a gondolat egyenlő a tettel, de ez csak elméleti megállapítás, viszont a falteoria mániákusai maholnap rendelkezést adnak ki, amely sze-

Jegyes hó csikorgóit lábak alatt s bár Reb Börech nem érezte, tudta, hogy a hűd szörnyű. Agya egyre tisztább lett, csak a torkján érzett nehéz nyomást. A hó színe repült lábalk alatt, szédítően gyors iramban, de láradtságának nyomát sem érezte.

Most hirtelen megállottak. És Reb Börech a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy tulajdon lakóhelye előtt állanak.

Kérdően nézett a Rebberre. Ez a kapu felé mutatott. *Es Reb Börech látott.*

Látott egy hosszú, hajlott alakot, pergamentlá asszolt arccal. De most megismerte, Reb Sender volt. Hajdan gazdag kereskedő, néhány éve tönkrement s tavaly — valamikor ilyenkor történthetett — elküldött az éők világtól. Reb Börech adott is neki nem sok kal halála előtt egy nagyobb összeget, hisz jóformán egyetlen barátja volt. De meghalt, egészen bizonyosan, feltételezhetetlenül és most, mos honnét jön ide? A bérli arca eltorzult az ijedségtől, újjal belevezették a Rebbi karjába lábát megfogták. De a Rebbi erős kézzel fogta s ujja megint az árendás házának kapuja felé mutatott.

Reb Sender már nem volt egyedül. Egy rémületet gerjesztő lány állott háta mögött. Hélegu korhács suhant meg kezében és verte, ostorozta meggyőzött áldozatát, míg abból patákokban folyt a vér.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek. Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SENI ASLO (Szt. László) fertőtlenítő toalettszappant, megvédi fertőzések ellen. Vigyázzon nehogy utánzatokkal kiszolgálják!

rint, ha egy zsidó ránéz egy árja nőre és valaki úgy véli majd, hogy ebben a részben „tisztátalan“ gondolatok rejőtek, bíróság elé állítandók és legálább is életfogytiglani koncentrációsáborra ítélendők.

Hát nem földi paradicsom ez, ahol más gondja nincs az állam funkcionáriusainak? Hát nem gyönyörű, hogy a 65 millió nép 50 millió leányát és asszonyát, legjobb esetben is 100 000 életerős zsidó férfiól így kell óvni? Hát melegség ez, mint modern kanálballamus? Vagy örület, amelyben még rendszer is van.

Egy sibiu-i trafikot összetörték a szászok

Ha valaki volna még Romániában, aki azt hiszi, hogy a zsidógyűlölet messzi Németországban van csak és erre mifelénk a szászok nem oyanok, ezoknak álljon itt egy a sibiu-i szász lepnak következő lefordított cikke:

— *Egy zsidó trafik kiköltöztetés.* A város háza bejáróival szemben van egy Goldstein íze trafik. Az elmúlt napok egyikén megfutamodtak a trafikot a „fatelek“ és amikor egy öreg zsidó nő, a tulajdonosnő nem akart bűntét kimentni a helyégből, néhány jömeget érdemelt pofont kapott és fű is megérdemelte azt amit ekkor kapott. Ezel a trafikot együtt megszünt egy undorító sarok a Fleischergasse-ban, amelyre mindég utatallat nézett a keresztény lakosság. Helyes volt, hogy nem bírták tovább nézni ezt a zsidó kommunista fészket, amelynek főpropaganda helye volt és amely most végre megszűnt.

Igy ír egy szerencsétlen zsidó trafiktulajdonosnőről az ardeali szépség egyik organuma.

Ha objektívek akarunk lenni, nem hallgathatjuk el, hogy nem minden szász egyforma. Így a napokban huost el Brasovban, aránylag fiatalon Adolf Hesselmer junior, az ottani szépség egyik vezértája, aki a brasovi kereskedelmi és ipartamara elnöke is volt és rendkívül sok irányban érdekelt-sége volt. Hesselmer nem volt soha támadó antiszemita s ha 10-15 függött volna, ilyen mentalitás nem tudott volna lábrakepni a szépség körében. Jellemző arra a megbecsülésre,

és a Rabbi most először szólt: „Az éhség démona“.

Reb Börech el akarta fordítani fejét, nem bírta a szörnyű látványt. De nyaka nem engedelmeshedett akaratának és mintegy megbűvölten lepadtak szemét a borzalmas képre.

Reb Sender most egy lépést tett a bérli házának kapuja felé. És e pillanatban új rém lépett a szíre. Kezében léndsza volt, melyet oly erővel döbölt a kapuhoz közeledő Reb Sender szívébe, hogy az messze hátrátartorodott.

— *A szegény démona — szólt a Rabbi.* Sender télovan állott két kínzója között. Arcán végtelen kétségbeesés, szemében az üdöt vad panasz. És az éhség új rohamra korhácsolta.

— Menj, manj eszeveszett, ne riadj vissza, mert különben véged!

— És a kapu előtt visszaverte a szegény szöszta.

— Be ne merészkejd. Emlékszel barátod arckifejezésére, mellyel neked adott? Nem mondotta szóval is, hogy „ezek azt hiszik, hogy az ember hőre alát is pénz van“? Vissza, vissza a kapu!

— És a szegény ember vére folyt, csörgedezett és megfeszítette a szász hó kékes fehér-jét. Reb Börech óta akart szaladni, kiállni akar, de se szó, se moccanás nem sikerült.

amelyet kérdemelt, hogy *temetés alatt a zsidó kereskedők is bezárták üzleteiket és résztettek a temetésén.* Sijnos, az ilyen falogású szász vezető emberek, vagy elhallgatnak, visszavonulnak és elhaláznak, míg a témádok, a kínéllenek, a trafikokat széjjel-dobálók mindinkább több súlyhoz és hang hoz jutnak.

— Ez a szomorú miteánk ardeali zsidókra nézve és várnunk kell arra az időre, amikor itt is a józanság fog győzni és megérti majd, hogy *Goldsteinokra nem lehet rátámadni és megparni, mert az egy idős, védtelen zsidó asszony, mert ezeknek a zsidóasszonyoknak közbizhatik a szász millárdos nagyvállalatok, hogy fogyasztják termelvényeket.*

Letartóztatták egy nagy német hajózási vállalat zsidó igazgatóját

Berlin. Hivatalos helyről megerősítik Arnold Bernsteinnek, az Ismeri hajózási szakembernek letartóztatását, amelyet állítólagos dezertakthágásról rendeltek el. Bernsteinnek két nagy hajózási vállalata is van, Red Star Line, amely a Pennland és Wisterland hajókkal közlekedik német lozsgó alatt Antwerpen és New-York között és az Arnold Bernstein Schiffreederei.

A letartóztatás nagy megdöbbenést keltett zsidó körökben, mert annak veszik, hogy a kormány meg akarja szerezni ezt a két vállalatot, amelynek legnagyobb bizonyítéka, hogy már kiváztak egy kormánybiztost a vállalat további vezetésére.

Orth. Kóser Bodega Bucarestben. Str. Carol 7. A főpista mellett. Áltandón kapható mindentelje husneml. tejfésfésák, ultraválók. Hához szállítunk kóser sajtot, turót, vajot, falvágottakat, fűszeléseket, tojást és gyümölcsöt. Az utóközönység minden igényét kielégítjük. Minden nap friss tejfés készítenk. **„Bodega Postei“** (A balamarei rabbi hechsere). Gelbstein.

és a csörgedező vérpatlakok folyamán megadnak s elsdortják Sender testét. És a bérli házánál megjelent egy felséges arcú férfi, a lángbűfűkkel írta háza falára az évet a hónapot, a napot.

Megbűvölten nézte Reb Börech, azután lehajította a fejét és mályet sóhajtott.

— *Ma egy éve. Ma Sender Jahrezello van.*

— És végtelmezuhant a fagyos havon.

A Rabbi még ott áll vele szemben. De a sarokból az árnyék ellétt. És Reb Börech szeméből megindult a könnyek árja. De a berdicsevi már nem haragudott. Arcán mosoly ömött el és Reb Börech tudja, hogy a végzet elhárult.

— Magbántad ítam, ugyebár? És vigyáznál fogsz szavaldra és arconásáidra, ha adni fogsz, mert látad, hogy egy szóval, egy modulatálal is lehet élni, talán éppen abban a pillanatban, midőn azt hiszed, jót eszelkedtél.

— És a berdicsevi sokszor mondotta tanítványainak:

— *Semmiért nem kell az embernek annyira szegyelnie magát, mint ha embertársai szegyelnek tőle kérti valamit.*

A spanyol-zsidóság története, szétszórátása

1.200.000 szefárd zsidó egy évezreden keresztül törhetetlen hittel örizte meg vallási hagyományait

Az askenáiz és szefárd zsidóság közötti eltérés okai. — A szefárd zsidóság adta a legkiválóbb szellemi erőket. — Szellemi főlénye a kultúrnépek között és felvidósása a barbárkornál

— A „Népünk“ eredeti riportja. —

Utón-utófélen halljuk, mostanában többet, mint bármikor régebben, hogy „szefárd zsidók“, vagy „spanyol-zsidók“ és a köznévelmény öme egyáltalán nem tudja, hogy végeredményben mi rejlik ez elnevezés mögött. Tekintettel arra, hogy kérdés több szempontból aktuális, részletesen felgöngyölítünk majd cikkek sorozatában, egy történelmi folyamat, amely csaknem egy hatszáz éves történelmi drámát zár megábe, s amely során utolsó felvonása még mindég a távoli jövő ködébe vész.

Három szempontból érdekel bennünket ma a spanyol-zsidók sorsa. Először is azon a címen, hogy az ibériai félszigeten most a spanyol nép marcangolja egymást és nem tudhatjuk és telén soha senki sem fogja ki kikutatni tudni, hogy hány ezer, tízezer, telén százezer spanyol él, harcol és hal meg ebben a példátlan történelmi dinamikájú drámában, akiknek ésel ennek idején zsidók voltak, de akikre szelvedtek. Kétségnyer folyán maran-sokká lettek, de ereikben mégis zsidó vér esőrgedez.

De érdekel bennünket a kérdés azért is, mert a világon szerle-szjéll több, mint egy millió 200 ezer spanyol zsidó él, akiknek ősel annak idején elmenekültek Spanyolorból és széjjel-szórták a világon, főleg Konstantinápoly, Saloniki és Kisézsia egyes városiban. De Sarajevo, Amsterdem zsidó negyedében is él és virul még a spanyol-zsidó tradíció.

De — harmadszor — leginkább azért kell érdekeljen bennünket ma ez a kérdés, mert *ndünk Romániában is él 50 000 főnyi spanyol (szefárd)-zsidó, főleg Bucarestben, akik negyven elzárkózottan élnek, a többi zsidóktól elkülvölten, de kétségteletlenül a romániai zsidóság ellijét teszik, akik nagy befolyással, vagyonnal, széjjel-szórtak műveléssel rendelkeznek és bár csendben, de eminenen kiveszik részüket a romániai életből.* Csendben a mi askenáiz, vagy chasszid mentalitásunktól távol. Egy egészen új és más világ ez, amelyet csak úgy érthetünk meg, ha előbb elkerdzük a spanyol-zsidóság történelmi tanulmányozni, amig eljutunk a mai bucaresti spanyol-zsidóhoz és megismerésükhöz, hogy úgy mondjuk, egy kis történelmi előismermény kell. Kezdjük el.

Honnan ered a »szefárd« szó és honnan a »szefard« zsidók?

Szefárd (Sefarad) szó — bibliai ország-megjelölés, amelyet később Spanyolországgal identifikáltak. Spanyol, vagy portugál zsidóknak nevezik azokat, akik az 1391 ben ki 1492 ben portugál zsidóprogonomok, meg főleg az 1492 ben történeli kiűldözésük óta szerkesztésen élnek a világ minden részében. Északafrikában is megtaláljuk őket, Európa keletén és a Földközi tenger téjén, valamennyi portugál és spanyol kapcsolatokkal rendelkező amerikai államban, de még New Yorkban is és az Egyesült Államok többi városiban is. Legnagyobb centrumok, a már említettekben kívül még Jeruzsálem, Safed, Keiró, Ancona, Valencia volt. De eljutottak a Kaukázusba és Bokharába is.

Mirdekor a kultúrának terjesztői voltak, a plántiól az igaz tudományok és kiváló nevelészek adtak a zsidóságoknak és emberiségnek. Abarbanel Judo, Ameluz Lusitanus, Spinoza, Josef Nassi, Josef Karo, Beaconsfield, a felszóló Montaigne és sok kutató,

tudósi, államférfi, diplomata, írgerségi, hadvezéri stb. A spanyol-zsidók mindenkor a nemzetközi kereskedelem első utóféll voltak, akik, ahol letelepedtek, Hollandiában, épen úgy, mint a brit szigeteken, Salonikiában és má'ull is, jólélet hoztak. Azok jártak viszont szerencsétlenül közlül, akiket a balsors az észekafrikai barbár országokba vetett, vagy az ottomán birodalomba. Efel juturájuk, már eleve halála volt ítélete. Menekültek után egy évszázaddal, már megkezdődött dekadenciájuk, (nyelvéük romlás, az iskolák tönkremenetele, a szabbatenizmus, politikai dekadencia). Azóta megmeradtak egy olyan fokon, amelyben ma is találjuk őket. A kastíliai nyelv, csak akkor terjedt el a zsidóság körében, amikor az erab birodalom szétesőben volt. De ennek decóra a kastíliai nyelven kívül, az arabot is bírták egészen 1492 ig, a kiűzés évelig, amelyhez hűek maradtak, bár a kastíliai beszélték.

Miből tevődött össze a spanyol-zsidó civilizáció?

A zsidó spanyol civilizáció összekeverő a következők voltak: *hebraizmus, görög filozófia, arab tudományosság és spanyol költészet.* A zsidó történelem legnagyobbbb lepirja területek a spanyol-mór idők, de ez Spanyolországnak is legfényesebb történelmi korszaka volt. A Levantura került spanyol zsidók újra arab befolyás alá kerültek, de akkor már egy leűnt korszak arabjával jöttek össze. Amikor Kisézsiába és a Balkánra kerültek ezek a szefárd zsidók, találak mér ott görögül, fulgérul, olaszul és földül beszéző zsidó községeket, amelyet ök egy évszázad leforgása alatt beolvastottak magukba, viszont ök is bizonyos szempontból beolvadtak, emnyiben számos helyen, görög, olasz és török befolyás alatt, nyelvük, folklorejük és szokásaik sokban ezekhez hasonult. A német és magyar zsidókat viszont maradtak: nál magukba olvastották, ha valahol találkoztak velük és nem maradt egyeb belőlük, mint néhány szó, amelyet átvettek. A Jahrezettől lelt: yorsey és nevek, mint Eskenazi, Aleman, Magyar, Adelman, Tatscher stb. Nyugateurópában a XX. század elejéig éppen úgy az esszimiláció karjába kerültek, mint az askenáiz zsidók, csakhogy jobban tudak ellentállni ennek a folyamatnak.

A szefardok antropológiája

Az askenáizok és szefardok között levő „tejl“ különbségek sok kutatás tárgyát képeztek. Például *Matrice Muret*, az „Académie Francalse“ 1901 ben megjelent művében, az „Esprit Juif“ ban azt mondja, hogy a két zsidóság között mindenkor létezett ellentét

fajl szempontból. Már akkor, amikor a zsidók Egyiptomból kivonultak, vittek magukkal egy maréknyi ideget. A zsidók maguk — az askenáizok s ezekből erednek a szefardok. Ezel szemben Wagensell professor 1922 ben megjelent művében azt írja, hogy az északi és déli zsidók között már régen meg van ez az ellentét, már akkor is meg volt, amikor Palesztinában laktak és törzssokre osztottak. Amikor pedig megkezdődött az exilium, akkor az északi részen lakott zsidók az európai alpin népek közé kerültek s ezekből ered az askenáiz típus, viszont a délke a földközi tengeri népek közé keveredtek, arabok és más barnabőrű népek közé és felvettek a szefárd törzstípus valamennyi jeleit.

Nagyon érdekes *Artur Ruppin* ebbeli letegetése, aki a „Sociology der Juden“ című könyvében azt írja, hogy 1700 körül még a mediterrán és az „elbázsiat“ askenáiz zsidók 50—50% os arányban éltek, addig mostanra erősen megváltozott a helyzet. A szefárd zsidók száma 8% ra csökkent, míg az „askenáiz“ zsidók 92% ra szaporodtak.

Egy S. Mészán nevű tudós azt írja könyvében, hogy a spanyol-zsidók között sok prozelita került, marokkói berberék, görögök, szlávok, irákok, szlávok és kazárok, ezért mutatkozik antropológiai ellentét a két zsidóság között.

A szefardok irodalma

Az arab uralom alatt egyszerű irodalmi tejűdésen ment át a spanyol szefárd zsidóság. Már a X. században megindult a héber nyelv reneszansza, Nincsen terűnk felsorolni valamennyi nevelészetnek ennek a egyszerű történelmi időknek, de elég ha *Samuel Hanagid*-ot említsük, minden idők legnagyobb irodalmi mecenászt, aki színtelen írt filológiai műveket, amelyek nem maradtak fenn az utókorra. Ő volt az első zsidó költő, aki a héber poézisbe, világi elemeket is vegyített. Előtte már *Josef Aschur* héber nyelven, vallásos himnuszokat költött amelyben szakköltő az addigi „pijut“ stílussal... A XI század legnagyobb spanyol-zsidó lírikusa *Ismael Ibn Gabirol* volt, aki páratlan alkotott nem csupán a zsidó irodalom terén, hanem a filozófiában is maradandót teremtett. A XII században a feljűdés lefűköt *Moses Ibn Ezra* Oranadában és *Juda Halévy* Toledóban érte el. *Juda Halévy*, „Kusari“ Jo, kibulbeli „Zionide“-ja és piffujat An-nepl imáink utóérthetetlen remekel. *Moses Ibn Ezra* a világot poézis terén teremtett maradandót.

Nem célunk nevek felsorolásával ezt a diadalmas szép korszakot ismertetni, csak egyetlen nevet említnék még, a *Maimonides*-ét.

STOLLWERCK

sel pesszach שפסח של csokoládé az erdélyi ortodox központi iroda elnökének, WEZEL A. főrabbinak közellen felügyelete alatt gyártva, kaphaló minden lüszér- és csemegeüzleiben

Stollwerck Testvérek r.-t.
Braşov

aki a szefárd spanyol zsidóság legnagyobb szülője volt, a legnagyobb kodifikátor, filozofus és orvos. A Misne Torában olyan kodifikációt jelentett, amely azóta is felbecsülhetetlen összefoglalását jelent a zsidó törvényeknek. Később a centrum mindinkább eltolódott a Provence-ba, és Északafrikába. Enyhült a Maimonides elleni harc *Nachmanides (Ramban) és Saïamon ben Adret (Rasba)* fellépésével, akiknek ereje inkább a Talmud-tanulásban kulminált. A XIII. században már a kabala is erősen tért hódít a szefárd zsidóság körében, Ramban is hittel közeledik, meg a kasztiliai írábbit *Todros Abulafia, Isak Ibn Laïl és végül Moses ben Santom, de Leon*, a Zohar kompilátora, akik a döntő században gondoskodtak elterjedéséről. A kiadás elől rövid idővel lépett fel *Don Isak Abarbanel*, aki összefoglalta az ekkori idők minden bibliai kommentárját és filozofiai írásait. Olaszország és Hollandia kulturálatlan nagyon sokat nyert a szefárd zsidók bevándorlásával, *Uriel Acosta, Baruch Spinoza* jeltek ennek az áldásos fellépésnek legnagyobb állomásait.

Legnagyobb jelentősége a portugál és spanyol szefárd írásokban abban nyilvánul meg, hogy kilörték a gettó falait, ezáltal, hogy írások és költészetük alapját megváltották és felvilágosodottság idejét előkészítették. Mindez azonban héber nyelven történt. Spanyol nyelven, csupán a kastíliai udvarnál élő Santob (Santov) írt, akinek működése legjobban a német Minne-ángernek, Süskind von Trimbberg-hez hasonlítható.

A mostani korszak

Portugáliában jelenleg is élnek tízezer számra marannusok, akik közül mind számottevően térnek vissza a zsidósághoz. A marannusok azonban rendszerint félszidók, mert hiszen évszázadok óta őssehezásodtak a benzsülöttekkel. Viszont úgy vélik, hogy a katolikus lakosság egyrésze zsidó leszármazású. A baleari szigeteken levő katolikusokat lenézően zsidóknak nevezik. Spanyolországban csak reminiscenciák maradtak. Franciaországban és Angliában a szefárd közösségek fennmaradtak, mert mindég volt beszélt nyelvük Törökországban, Északafrikában, Szíriában. Hollandiában más a helyzet. Az askenáz bevándorlás erőssége folytán, a befolyás folyton csökken és csak liturgikus szokásokban mutatkozik a különbség. A nyelvrezili holland. Északafrikában pedig arabollik lettek, míg Olaszországban olaszra asszimilálódtak. Palesztinában ellenben megtartották a spanyol nyelvet, Törökországban, dacára a lausanai békeszerződésnek, mindinkább törökösödésnek vannak kitéve. Jugoszláviában a spanyol nyelv csaknem teljesen szépen virulens. Bulgáriában elnyomják a bulgár nyelvvel. Mindezek tekintetében fennmaradtak erejüket, úgy intellektuális, mint morális szempontból, Sarajevóban és Salonikban, de még ill az

utóbbinál is bizonyos gyengülés tapasztalható. Nagyon érdekes a bucaresti spanyol zsidó hírközlés helyzete, amely minden tekintetben egyedülálló és megérdemli, hogy mé-

Egy bucaresti zsidó orvos karrierje...

Egy ismert bucaresti-i orvos, new-yorki kollégája hívására Amerikába utazik, és a filadelfiai egyetemen előadást fog tartani

Bucaresti. A bucaresti szédüléses temetőben fejlődő titánizmus emeletes felhőkarcolók között, szerény földszintes házak és húzódnak. Így a Maria Rosetti utca 45. számú házában a földszinten egyszerű tábla mutatja, hogy itt *dr. M. S. Antal* orvos lakik, aki most messze utra készül. Mielőtt még újról írának, előbb egy kis előzményt kell elmondjunk.

Kicsoda dr. Max Halle?

Az utóbbi évek tragikus zsidó népvándorlását utján, egy ismert orvos-egyházi és sok közül. Tipikus német zsidó sors. Előbb Berlinben hírnév, dícsőség, pénz és tekintély. Utána a vándorbot. Vándorbot akkor is, ha másodosztályú Pullmann vagonokban is kell vinni. Mert tragédia akkor is, ha egy beérkezett ember nem bonyolul, hanem finom orvosi műszerekkel indul el más világrészbe újból elkezdni mindent. Így történt ez dr. Max Halle professzorral is, aki kiváló orv., gége- és fül-specialista, de különösen arcpiaztákban alkotott maradandót. Elindult, mert nem volt a hírlér útján maradása a németek között. Amerikába ment, ahol a new-yorki Polyclinic Hospitalban kapott elhelyezkedést. Dr. Halle professzornak van néhány világrészről fellejegzése, amelyet egykori asszisztense, egy bucaresti zsidó orvos, dr. M. S. Antal tökéletesített.

A két orvos kapcsolata

Természetesen a két orvos levél útján tovább is érintkezésben maradt. Dr. Halle is élénken emlékezett dr. Antal munkájára, aki bizonyos szempontból még tökéletesítette a dr. Halle írásait. Ez annyira felkeltette a jelenleg Amerikában élő professzor érdeklődését, hogy meghívta bucaresti kollégáját, jöjjön ki hozzá, hogy ott együtt folytassák kutatásukat és azt a művet, amelyet együttesen kezdtek írni, be is fejezzék. A filadelfiai egyetemen előadást is fog tartani dr. Antal az amerikai kollégájának arról, hogyan tökéletesítette azt, amit Halle dr. megkezdett.

Szemből ülnék most Antal dr.-al, aki lázas izgalmossal magyarázza mindazt, amit utóval összefüggésben van. Egyetlen kultiválóját a Halle írásai módszernek Romániában és azokat már a román fülkéje és orvosi szakának egyesületében is bemutatja. Ugyancsak 3 évvel ezelőtt Bécsben is debütált módszerével *Marschik* professzor klinikáján, ahol a tanár és tanítványai előtt lemondott. Nagy áldozat részéről, hogy otthagyja élénk praxiszát a fővárosban, de a tudományos kutatás érdekében ezt az áldozatot sem tartja soknak. Márciusban hajóra száll, amely az Újvilágba visz, hogy ott együtt dolgozzék egy ideig Dr. Max Halleval.

Érdekes találkozása a sorsnak

Ez is a XX. század furcsaságaihoz tartozik. El egy professzor Berlinben. Kiülözik. New Yorkba megy. Előbbreviszt az orvostudományt, fejleszt bizonyos szempontokból. El Bucarestben egy orvos. Dr. Antal. Ő is zsidó, mint Dr. Max Halle. Ő is ugyanabban a „szakmában” dolgozik, mint nagy berlini kollégája. Most találkoznak New Yorkban. A „fehér köpeny” nemzetközisége összehozta őket.

És Dr. Antal elindul egy oecánjáró fedélzetén, kiköt New Yorkban és újra áldás fátad abból a beteg emberiség számára, hogy a

lyekben behatoljunk ennek a nagyszámú zsidó-ágnak életébe és ismeressük szokásait, jellegzetességeit, megnyilvánulásait. Erről majd legközelebb. W. S.

zsidó orvosszellemek találkoznak, hogy gyógyítsák emberlétsáikat.

Ezekre mondja az elfogult náciizmus, hogy nem fakad elég áldás kezű nyomán. Amint-hogy támadják Paul Ehrlichet, aki megemlíti a vérbej átkától a világot és a többi is mind, a Nobel-díjasok és nem Nobel-díjasok, akik mindenről elfeledkeznek, amikor a „hivatalos” szava kiált feljüket, amely most azt mondja Antal dr-nak, a tengerpartól is, a bucaresti Maria Rosetti utcában, hogy „jer kolléga, alkossunk tovább az emberiség javára”. És átnyul a két orvos kéz, országok, világrészeket át, elleledvén a gyűlölet szívtait, amely Beilaból és sok más helyéről ennek a világnak feljüket kiált, és a két kéz összelog, a teremtésre, az alkotásra, a gyógyításra...

Zsidó sorsok, zsidó életek, zsidó karrierek...

Gróf Széchenyi Lajos antiszemita kirohanása. Sopronban a Széchenyi Társaság ülésén a gazdag nagybirtokos gróf többek között a köny. minősítéhelelen kijelentéseket tette: „A zsidók vesztőitől meg a bolsevizmus Oroszországban és Magyarországon, a spanyol eseményeket is zsidók irányították s őz rendszert a harcot, amelyet keresztény ellen vív, mellett őz páholyban ülnék. De aki a spanyol kormányt támogatja, Franciaország miniszterelnökét is: Blum Leonak hívják”. Az új nyilas gróf megállapította továbbá, hogy az orosz bolsevizmus nem egyéb, mint eszköz a zsidóság kezében, hogy megteremtsék a zsidó világhuralmat. — A gróf előadása Sopronban óriási megdöbbenést keltett.

Zsidó népegyetem Prágában. A napokban megnyitott a zsidó Népegyetem, amely folytatja azt a kulturális munkát, amit két évvel ezelőtt a cionista szabadegyetem megkezdett. Prof. Salomon, mint a főiskola vezetője, bevezető előadást tartott, melyben a zsidó önképzés fontosságáról és jelentőségéről beszélt. Ezután *Felix Weitsch*, a zsidó „Nemzeti humanizmus” címen előadást tartott.

Víznai sász, jó állapotba, megváltára kerestetik. Cím: „Balkirs” Braşov, Str. Voer. Mihai 3.

Beretvás pasztilla a legmaka-sabb fejfájást is elmulasztja.

Hamar fárad?
Fájnak a lábaid?
Vegyen „Aesculap”
talp betéte!

HIREK

Naptár 5697

„Népeink” cikkeknek utánnyomását csak a torrá megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Adar 15, febr. 26.

Szombat: Adar 16 febr. 27.

Hell szidra: כ"ח תמוז

Hell hoflórs: ו' תמוז

Szombat kezdete:

Éjzeli bezárás 5.47

gyertyagyújtás 5.57

Isztantélet kezdete 6.10

Szombat befejezése 7.02

Mi a talmud?

A talmud (amely szónak értelme: tanulás, tanítás, doltit értelemben: a biblia szabólyból folyó törvényt ismertető és fejlesztő tanítás, egy nagy műnek elfogadott neve, amely 12 főtől költől áll. Így nyomtatta ki a szász 1520-23 években, 45 évet az első nyomtatott héber könyv megjelenése után, *Bombard Dániel*, az Antwerpenből Velencében letelepedett nemcs ur, minden idők legnagyobb héber könyvkiadója. Akkorra a középkori irásos szokás után indult, a jog műveket ebben a nagy formátumban nyomtatták, de míg más corpus iuriscok az idők folyamán tetszőlegesen alakra mentek át, a talmud nem annyira a saját, mint inkább tanulmányozásnak változatlan konzervatív muszáj fogva, megmaradt a folánál és az első kiadás lapszámosságánál. A kerekén 50 talmud kiadás csekély kötetlettel az első kiadás mása, ami páratlan esett az egész könyvtárlásban. A kiadás 12 kötet 2947 ávól ível fel, de benne van a két kommentár is. A Rasté, az 1105 ben Troyesben, a Champagne fővárosában, meghalt Salomon Jizchaki, aki a kommentárok klasszikusa. És a XII-XIV. században szintén franciák által szerzett „Toldások” (ószafai) klször szövege is.

A fjtelmelenek látszó terjedeleme, ami a talmud tengeré” (már a talmudban is használt) megjelöléshez jót állt, lényegesen csökken, ha csak az alapszöveget, a tulajdonképeni talmudot vesszük tekintetbe.

XIV. században eredő, a müncheni állami könyvtárban őrzött egyetlen, ma-nem teljes talmud kézirata, a Codex Monacensis, amely ránk maradt, a babilóni talmudot 490 nyolcvan soros lapon adta. Még mindig tekintélyes mű, de terjedeleme nem éri el Goethe összes művét, jótáiról nem is szóla.

A talmud kélső alakja, ami első látásra idegenszerűnek tűnik fel, nem származik keletből, sem a zsidóktól, hanem az általános középkori szokásból. Éppúgy az is hogy a kommentár a szöveg közt írják. A talmud külalakjában az európai középkori könyvtárlagnak formája maradt meg és így a talmud képviselője a jelenkorban a középkori könyvek közül alak dolgában.

E külső bemutatás után vesszünk egy pillanást a talmud belsejébe. Ús-ük fel a föllánsít. Azt látjuk, hogy az alapszöveg maga két műből áll, mely úgy viszonylik egymáshoz, mint szöveg és meguttatás. A szöveg a misna, a magyarázat vagy meguttatás a talmud. Ez utóbbi részt vagy alkotóelemet arameus szóval gemárdnak is mondják, a misnát a gemárdval együtt nevezik ma talmudnak. A két mű; a Misna és a Gemára eredetre és nyelvre egyaránt különbözik egymástól: a misna palesztinai termék és héber nyelven van írva, a gemára babilóniták nyelvében van írva. Ha a babilónit (nem zsidó) nép akkor pl. másként beszélt volna, a babilónitai talmud is más nyelven szólna. A misnát I. Jada patriárka szerkesztette 200 körül Saphoriban és tekintélyével egyedül érvényre emelte azt, kiszorította a többi hasonló műveket, Tanítvány Ráb (a tanító), kinek tulajdonképpen

Perlodont
24
LEI

Kellemesen habzó,
Csodálatosan üdítő,
Fogszagta.

neve Abba Areka volt, áptánálta az ut ködext saját hazájába, Babilóniába, hol 219 után Szura városában új iskolát alapított, mely kerekén 800 övög diátt jenn. Szura és Pampadita két iskolája teremtette meg elsősorban a babilónitai talmudot, amely 500 ban fejeződött be, tehát 300 év szeltem munkádnak eredménye. Szerkesztője a nagyteljesítő Ráb Ási volt, ki a szerkesztéssel 50 övög foglalkozott (meghalt 427-ben), továbbá Rabina (ki 499 ben halt meg.) A misna, valamint a talmud szerkesztője nemcsak tudós volt, hanem egyúttal a zsidó nép vezére is. Nem szobaludó volt, hanem világi emberek voltak, kik a vad életet ismerték és műveltek a vad életet szolgál-

Mikor 200 körül a talmud alapját képező misna, mint törvénykönyv és e minőségben a tanházbán, mint szöveggyűjtemény emelkedett, Palesztinában is tárgyalták annak tartalmát. Tiberiasban is keletkezett talmud, amely 380 körül a keletiról átdőzések folytán mintegy magától záródott le. Nincs megismerés, de föltartalmó Rabbi Jochananra vezethető vissza, aki 279 ben halt meg. Ez a talmudot „palesztinai”, legszűbben „teruzsálemi” talmudnak nevezték. Ez is meg van, habár nem teljesen és szintén *Bombard Dániel* nyomatta ki Velencében (1523) De ha talmudról beszélnek, a babilónitai talmudot értik, mert ez a babilónitai zsidóság világi és egyházi tekintélyével fogva az egész világon elterjedt és elismertebb.

A zsidóságban belül is minden időben csak annak a zsidóságnak volt vezérszerepe, amely politikailag vezérszerepet vlt országban élt. Maga a szentföldi zsidóság elvesztette ezt a vezetést, mikor az ország politikailag megsemmisült, a babilónitai zsidóság is elvesztette később, mikor az arabs viládpolitikailag és kulturálisan sulyponlja (100 körül) Európába a Pyreneal félszigetre helyeződött át. De akkor a talmud már 500 esztendő volt és az európai országokban is meggyökeresedett.

A „New-York Times” a zsidók tragédiájáról. New York. A „New York Times” nagy cikket közölt külön tudósíjtató, „Történelmi méretű katasztrófa” címen, amelyben a lengyelországi és a keleteurópai 81 millió zsidóság nagy tragédiájáról beszél. Ez az 81 millió zsidó teljes anagyi megsemmisülése előtt áll, mivel lassankint valamennyi életereje és anyagi alapját elvesztik tőlük. A nagy zsidó tragédia okai, a lap szerint, a folyton növekvő nacionalizmus, a tulátró lakosság és a zsidók nem elég egészséges gazdasági struktúrája.

Lehet-e zongorát homokkal takarítani?

Ez ugyancsak elvencé a fényét. Ugyanígy vagyunk a fogakkal is. Itt is az a legfontosabb, hogy a fénye, — a fogzománc — megmaradjon. próbálja ki egyszer a Nivea fogpaszta finom tisztítóanyagát. Ez megtartja fogának ragyogó fényét és megóvja a fogzománcot.

Az angol királyi pár látogatása a londoni zsidóegyedben. London. Most zajlott le VI. György királynak és Elisabet királynének látogatása a londoni East End negyedben, amelyet főleg zsidók laknak. A látogatás szombati napon történt, azzal a céllal, hogy a királyi pár szorosabb kapcsolatokat vehessen fel a zsidókkal a munkaszünet napján, mint olyan napon, amelyen teljes üzleti forgalom van. Külön jelentőséget nyer a látogatás azaz, hogy a mostani zsidóellenes tüntetések idejére eskü és a királyi pár ez ellen kívánt demonstrálni szívélyes látogatásával. Száz ezer főnyi tömeg gyűlt össze a Whitechapel utcán ünneplő ruhákban. A kapuk és ablakok a zsidó házakban fel voltak díszítve színyegyekkel, zászlókkal és feliratokkal, amelyeken a következő mondat állt: „Éljen a mi királyunk és királynőnk, Isten áldja őket. Amikor a királyt párt hozó auó felült, Udvarlágásba lérték ki és az első sorokban ősi viseleiben álló öreg patriarchális külsejű vallásos zsidók éljenek a sokezer főnyi diáksággal együtt. Szűlők magasra tartották gyermekeiket, hogy láthassák a lassan tovgorduló királyi autót. A nagy rendőri felkészülésre nem volt szükség, mindenütt példás rend uralkodott. Különösen ünnepléses volt a pillanat, amikor a királyi pár a zsidó légitó otthona előtt haladt el, ahol a volt zsidó frontarcosok, küntételeikkel együtt állottak fel. A tömeg udvarlágása közben, a légitó zászlóit földig hajlítottak a királyi pár előtt. A Népháiban történt látogatás és több órásh whitechepell tartózkodás után, a már egyszer meglétt után, visszatért a királyi pár a Buckingham palotába. A látogatás után még órákkal felt volt az ucca beszélgető zsidó csoportokkal, amelyek a látogatást tárgyalták, mellyel megöltöztette őket az angol királyi pár.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahan orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13. et. II. szám alatt.

Százjüregre fertőtlenítésére használjon DIANA-sósborszeszt!

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotvát étkozik

ha
„Raso-Pasta“-t
használt!
Gyártja:
Ioan Breckner S. A.
Alba Iulia.

Ami megmagyarázhatatlan...

Ha szavakba kívánjuk foglalni azt, hogy az emberi elme egyik legkiválóbb éharcosa...

A világhírű amerikai Gastro D. vel, ugy a bécsi Wegner Jauregg klinikán, mint a Childs Spital amerikai Rockefeller intézetben...

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerterében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lel útványt mellől...

Eljegyzés. New'änder Eszter (Arad) és Liebermann David (Mircurea-Ciuc) jegyesek.

550 diák éhségstrájkja. A szakadallan terror és a nemzeti demokrácia lüszög folytonos támadásai a legnagyobb kétségbeesésbe kergetik a zsidó diákokat.

Meghülésnél használjon DIANA-sósorborszesz bedörzsölést. Erős hűlés esetén a legfontosabb az izotónia előidéje. Meg kell élemlíteni a vérkeringést...

Husz éves jubileumát ünnepli a zsidó légió. London. Most van husz esztendeje annak, hogy az angol haderő keretében megalkult a zsidó légió...

E. KANNER ügyvéd BUCUREȘTI IV. Str. Romulus 61.

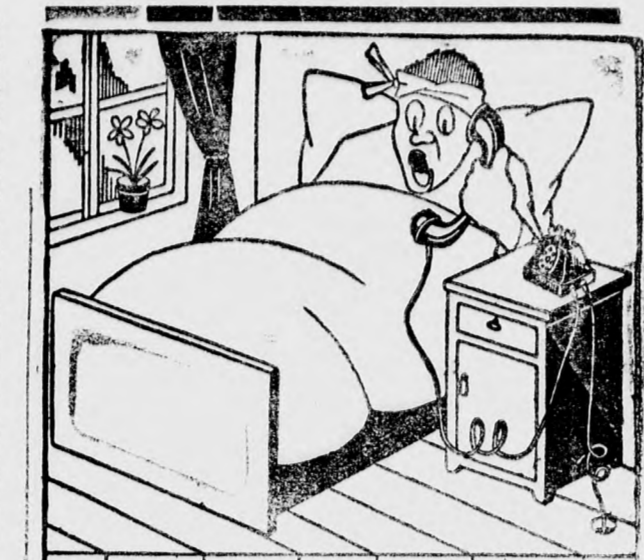
A danzigi zsidók sorsa. Prága. Dr. Goebbels, német propagandaminiszter egyik legutóbbi beszédében kijelentette, hogy a danzigi kérdés nemokára végleges elintézési nyer...

Artur Koestler halálra ítélték Franco csapatai. Gioralár. A Miropress jelentése szerint Artur Koestler, az ismert zornalistasí. Melagában a Franco csapatok elfoglalták és halálra ítélték...

Meghülésnél használjon DIANA-sósorborszesz bedörzsölést. Erős hűlés esetén a legfontosabb az izotónia előidéje. Meg kell élemlíteni a vérkeringést...

Husz éves jubileumát ünnepli a zsidó légió. London. Most van husz esztendeje annak, hogy az angol haderő keretében megalkult a zsidó légió...

A saar-vidéki zsidók sorsa. Saarbrücken. Összesen 950 zsidó lakik ma már Saer vidékén, holott a Hitler rezsim előtti 1888-ban 5000 lélekszámuk volt...

Horia bedörzsölőszert. Nálhaláz, reuma, idegzsábs ellen használja csak a Horia bedörzsölőszert.

Halló! Gyógyszerész ur, megöl a köhögés és a nyiláló lájdlalmak, majd megfúladok, mentsen meg!

Érdekes változások a bucarestii ardeali zsidók hitközségében. Hosszu időn át nem volt rendezve a szép fejlődésnek indult bucarestii ardeali hitközség helyzete...

Uj hitközség alakult Olaszországban. Róma. Genua főrabijának dr. Paaclicinek jelenlétében egy új hitközséget alapítottak San Remóban...

Az ardeali zsidók találkozóhelye! Megnyílt BERKOVITSNÉ (Oradeáról) orth. kóser étterme BUCUREȘTI, Sir. Lipscani 7.

Románia egyik legnagyobb napilapjának, a „Curentul”-nak éles támadása a „Népünk” ellen

Szerinte: Lapunk az ébredő magyarok szolgálatában áll és irredenta (1?)

Lapunk csaknem évtizedes fennállása alatt sok vihart ért meg, számos támadásban részesült már, de olyanban, mint amelyt most a „Curentul” című nagy bucarestii lapban olvastunk, még egyet sem.

Pamfil Seicaru eljerdí lapja, a „Curentul”, már hetnyolc számom keresztül, alantóban cikketek közül Oradeáról. Főleg azt igyekszik bizonyítani, hogy a románság ebben a városban „ki van rezkeszve” a kereskedelemből, az iparból, meg hogy ez egy szoviszta magyar város, ahol a románság ellenségeket van körülve.

De ha Pamfil Seicaru kiküldött egy eljoguit embert Oradea „felidézésére”, akkor ennek elfogultnak kell lenni, még ha talán megának a lap főszerkesztőjének nem mindenben fedős az intencióit.

Am lássuk csak, mit ír a „Népünk”-ről: „Ebből a lapból — a Népünköl — a magyar szovizmust olvassuk és azt a rezisztencia szellemet látjuk, amely a békeszerződés ellen van.

Ed igazán nem is tudjuk. Valóban nagy újságot olvassuk a Curentulból. Nem is képzelik, hogy mi ilyen veszedelmes magyar irredenták volnánk. Hogy mi nem is nézünk Bucaresti felé, hanem folyton csak Budapestre kesztgatunk.

Ha nem volna keserű tapasztalatunk arról, hogy a mélyt mennyire lehet terjeszteni a „Curentul” olvasól mennyire nem ismerik a „Népünk” irányát és mentálitását, akkor egyszerűen neveinék az egészen, mert annyira komikus az egész „vád”.

Megunk előtt nem kell igazoljuk a „Népünk”-et. Minden egyes olvasónk ismeri irányunkat, de még azok a román prominens vezetők is, akik magyarul olvasnak és figyellek hetenkint lapunkat, akik között volt és jelenleg miniszterek, prefektusok, államtitkárok vannak, sohasem mondtak mást rólunk: mint a zsidó ügyek bátor és hercos szószólója.

Egy „vád” azonban mégis igaz. Hogy magyar nyelven írunk és nem jiddisül és nem rómanül és nem románul. De gonosz insz-

nuáció az, amely ebből irredantizmusra kövelkeztet. Hát nem rosszakarat s méghozzá a legnagyobbfoku kell ahöz, amikor ed a telünköt „büniöl” röjfiák fel. Hát nem tudja azt a „Curentul”, hogy tíz husz év alatt nem lehet évszázadok beldögödött nyelvmentálitását megmáslani. Hát nem-e lájvár, hogy még az ardeali románság idősebb generációja sem bírja perfekül az állam nyelvet.

Az új zsidó generáció a románit kult-

A nemzeti-szocialista propaganda borzalmas következményei Zsidóellenes akciók Danzigban

A nemzeti-szocialista rezsim kezdése óta mindjobban tisztosultak a zsidók a hivatalnok karból, amelyben különben azelőtt sem voltak oly számmal képviselve, am lakossághoz való számáruyuknak megfelel. Ez a zsidóknak minden vonalon való kizárása, szöges ellenében áll a Danzigra vonatkozó Népszövelségi statumokkal, de sem a szenátusnak, sem Grelser népszövelségi megbíotnak nem kell fölnie arról, hogy eről a rezsimől panaszok fognak érkezni hozzájuk.

Néhány nappal ezelőtt mindkét zsidó bírót felkérték a szenátusban, hogy „ökéni” igazják ott állásukat, azaz az indoklással, hogy „zsidók”, de ennek a kérdésnek nem teltek elegend a bírák, hanem kerekben elutasították azt.

Az üldözésre példa az is, hogy a tili szentélyekéire, egyszerűen minden jövedelmét adó tételhez hozzájutnak automatice 5% ot, amelyet természetesen minden zsidó adó fizetőnek is teljesíteni kell. Ezzel szemben egyetlen garast sem adnak a zsidó szövelségi költőnek. Ezért kénszerült a danzigi hitközség külön tili segélyakcióit szervezni, a zsidó szegényeknek amely természetesen a lengyelországi zsidóknak is jól jött.

A nemzeti szocialista bojkott a zsidó üzletek és áruházak ellen tovább folyik. Azok a helyek átlampolgárok, akik károsnak érzik a bojkottot, panaszot tettek a lengyel főkonzulinál.

Uj zsidó lordot nevezett ki az angol király

London. Nemrégiben jelent meg azoknak névsora, akiket az új év alkalmasból a király nemesi rangra emelt és akik között számos zsidó személyiség is van. Igy Sir Artur Michael Samuelli, báról ranggal lórdvá nevezte ki a király. 1927/29 években az új lord, a kincstár pénzügyi államtitkára volt, korábban évekig a kereskedelmi és tengertentül kereskedelmi osztály államtitkára, 1912/13-ban Norvich főpolgármestere. — A Bath rend III osztályával lett kiltárelve Lionel David Barnett, aki most vonult nyugatomba eddigi állásból, amely a British muzeumban volt, mint a régi keleti kéziratok osztályának vezetője, a British Empire kiltárelését kapta Alex Epstein palesztinai állami tisztviselő és Sabbatal Lewy, aki a híftai alpolgármesterei székét töltötte be. Kiltárelést kaptak még, Kalman Jakob Cohen, palesztinai rendőrségi komiszárus, Issak Rabinovits szöfőr és Elieser Sitarik, akik rendkívüli bátorságról tettek tanúbizonyságot.

válja, azt olvassa, de él még ill és Csehországban, meg Jugoszláviában egy olyan generáció is, amely valóban csak magyarul olvas ezeket a románság érdekekben tesszünk szolgálókat, akkor, amikor a zsidó érdekeket, azon a nyelven propagáljuk előlünk, amelyet megértenek. Nem szovizmus ez, hanem a tények felismerése, de ebből semmi esetre sem lehet következtetni arra, amit Kar-nabatt revü munkatársa insznuál a „Curentul” hasábjain, a „Népünk” szelleme ellen.

Ed a támadást is kibírjuk, amely éppen olyan név, mint amilyen neveltség és gyerekes. Talán jobb is lett volna nem észrevenni, annyira leperreg rólunk egy ilyen gyanusítás. Csak azért írunk róla, mert jellemtük arra a mérgezett almozsfára, amely körülvesz bennünket és amely ellen mindenkori a legerélyesebben tiltakoznunk kell.

Horst-Wessel melódia Lengyelországban.

A legutóbbi varsói egyetemen lefolyt zsidóellenes akciókól megemlékezünk. A tetszetet nem sikerült elfogni, ellenében röpcédulák keltek és maradtak nyomaikat hágyanak. Többet közöl ezt írják a röpcédulákon: — Dáki! Brutálisan lenni, nem jelent többé csunya tettel. Ezek a szavak, mint: elfaladás, ludomány, demokrácia, szépen hangzó szavak, de mögöttük elrejtődöttlen ott áll a csunya zsidó szellem. Ahol egy zsidó, vagy kommunizist lát, ásd, ásd ki valamennyi fogát. Ne fáj, ne legyenek lelkiismeretfurdalásaid, legfeljebb csak azt sajnáld, hi nem üsz eléggé. Tanítsd meg a zsidót nemcsak arra, hogy a baloldali padokban üljön, hanem hogy egyáltalán eltakarodjon az egyetemről, addig amíg végleg eltávozik Lengyelországból.

Az egyetemi hatóságok hiányják terjeszteti ezeket a röpiratokat. A polyechnikum rektora nem volt hajlandó fogadni a zsidó panaszbizottságot. A mezőgazdasági falutlás kerélszert osztályán, a női hallgatókat a keresztény kollégák eddig szurkálták tüskéi, meg sértelgették másképpen, hogy a gettópadocba kénszerítsék őket.

Az ismét lengyel főkonzulus, Tidusz Karbhiszky cíket írt a „Kurjer Poranni”-ban, amelyben éles hangon tiltakozik a barbarizmus ellen, amely hátrkapott a fjskolákon és önévelámlre hívta fel a megtámadottakat. Szavaiat a varsói egyetem rektora felkeresve Rubinsztajn zsidó képviselői, s azt kérte tőle, hogy vigye kereszttől a zsidó diákoknál, hogy azok a „baloldali” padokba üljenek.

Papir-zacskót

המכתב לרוב הסיגהתי Orth. Rabbinate felügyelete alatt készit Kreindler & Marmor Papirzacskó-gyár, Sighef. Átefónlattal és mintával szivesen szolgálunk.

PALESZTINA

A királyi bizottság londoni munkája ugyanolyan fontossággal bír, mint palesztinai kihallgatásai!

Még e pillanatban nem lehet tudni, hogy a királyi bizottság londoni kihallgatásai milyen méretek lesznek. Az bizonyos, hogy ez az "utólagos" kiegészítés legalább olyan fontossággal bír az eredmény szempontjaitól, mint a palesztinai. Az bizonyos, hogy Jobo linsky és Wegdwood ezredes kihallgatása is nagyfontosságú s ha a hírek igaznak bizonyulnak, akkor valamennyi miniszterrel elől és gyarmattal vezette a palesztinai kiküldetését, akik a Balfour deklaráció óta ezekben a felelős állásokban voltak. Ha ez igaznak bizonyul, akkor olyan jelentős faktorként jelennek meg a bizottság előtt, mint Winston Churchill, L. S. Amery, Sir Philipp Cunliff-Lister, Sir Herbert Samuel, Sir John Chaceator. Nagy hír, hogy a zsidóság nagy barátja, Lord Balfour nincs már az élők közt, de ott van még Londonban Lloyd George, a háborús miniszterelnök, akinek kabinéja foglalkoztatja meg ezt a történelmi okmányt, amely örök tisztosíték lesz annak, hogy Anglia letöltötte szavát, hogy a zsidó népek elidegeníthetetlen tulajdonosa kell legyen az ősi föld.

Készeletlen, hogy a palesztinai kihallgatások, az ottani exponensek meghallgatását végezte, de ez csak részletkérdés az az a nagyfontosságú egészhez képest, amelyet ma egy a Palesztina-kérdés, mint a világ zsidóságának nagy problémája jelenl. A királyi bizottság közzétett munkája azt bizonyítja, hogy világgörög problémáról van szó, amelyet ma már senki sem vonhat kétségbe. Anglia száraz a most kell kiadnia a törvényeket és ha Anglia bármily óhadt fogva meg akarnd változtatni addig Palesztina politikáját, nem felelhet el egy pillanatra sem, hogy a brit kormány 1917-1922 közötti időben sokszorosan leköthette magát a zsidóságunk telt ígéretéhez, amelyet a Népszövetség maga is szankcionálta.

A királyi bizottságnak meg kell győződnie Londonban arról, — ha eddig még nem tudná, — hogy megadhatatlan kötelezettséget vállalt Anglia a zsidósággal szemben, amelyet egyoldalúlag felbontani nem lehet, mert megingatná az emberek százai millióiban az a hit, mely szerint az angolok szava nem volna szent és megadhatatlan. Ez van legelsőbb olyan szent, mint az a gentleman-agreement, amelyet Olaszországgal kötött nemrégiben a brit országnak. A Balfour deklaráció van legelsőbb olyan "ürember" megállapodás, mint bármely más, sőt arról sokkal több is, mert hiszen ezt annak idején San Remóban 51 nemzet jóvá is hagyta.

Jabotinsky és Wegdwood

Érdekes volt Jabotinsky kihallgatása. Vagyok tekinthető azt a feszült viszonyt, amely közté és a Jewish Agency között van. Már ez is érdekes, hogy nem tehetett vallomást Palesztinában, mert az angol kormány nem engedte meg neki, az odaváló utazást. Érdekes is, hogy Jabotinsky hangsúlyozta, hogy neki semmiféle felelős kapcsolata nincsen a jelenlegi palesztinai ügyekkel hűzött hivatalos zsidó szervezettel, amelyet a mandátum 4. pontja mint olyat elismer. Ezért beszélhet egészen nyíltan az ügyről. Viszont nem tévedte egyetlen szóval sem a Jewish Agencyt. Neki sem szabad ezzel kapcsolatban kritizálni Jabotinskyt, mert hiszen véleménye nem tudal mennyire esik talba, a királyi bizottság előtt és ennek folytán az új helyzet kialakulásában. Az bizonyos, hogy a zsidó érdeklődésnek, a maximumra kell fokozni, olyan hallgatlan nagy a zsidóság nyomora ez exilium országokban. Különböző ebben meggyeznek minden zsidó: kell nekünk Palesztina, mert nélkülük élni nem tudunk.

Wegdwood ezredes kihallgatása, éles kritika volt a palesztinai közigazgatás ellen. Az angol tisztviselők izoláltak ének és semmi kapcsolatuk nincsen a zsidósággal. Zsidóellenes erelmük az angol tisztviselők és ez súlyos kihatással van a helyzetre. Wegdwood ezredes újra bebizonyította, hogy nagy barátja a palesztinai zsidó építők munkának.

Mindent összevéve, a londoni kihallgatások jelentősége legalább annyit jelent számunkra, mint a palesztinai, — ha nem többet!

Ellentétek Wauchope és Dill között? Az "Al Livan" című lap, a főmunka organuma, tudni véli, hogy Sir Arthur Wauchope főorményzó és Dill főbörnök főparancsnok között nézeteltérések merültek fel a zvergások idején a közigazgatás módokról illetőleg és hozzáfűti, hogy Londonban Wauchopenak fel fogják tenni a kérdést, hogy hajlandó-e vállalni a királyi bizottság által megállapított irányvonalak keresztülvételét Palesztinában. Ha erre nem vállalkozik, nem tér vissza többé az országba.

Súlyos összejövetel arabok és a revizionisták között Tiberiásban. Jeruzsálem. Súlyos összejövetel történt legutóbb Tiberiásban az arabok és a revizionisták között. A revizionisták főnöke felvonta a zvergások idején a közigazgatás módokról illetőleg és hozzáfűti, hogy Londonban Wauchopenak fel fogják tenni a kérdést, hogy hajlandó-e vállalni a királyi bizottság által megállapított irányvonalak keresztülvételét Palesztinában. Ha erre nem vállalkozik, nem tér vissza többé az országba.

Felavatták az új diákokat a Skopus hegyen. Janus 27-én avatták fel tüneményes szertek között az egyetem új diákokat a Jeruzsálemi Skopus hegyen. Az új othon a nemzeti könyvtár közelében van és hátezer toniba került a felépítése. Az építési költség felét S. Solow, orosz származású zsidó adományozta, aki jelenleg Tel Avivban lakik. Az épületben hatalmas terem van, számos kis szoba és egy jól berendezett modern diákhely. A felszerelésen részlevettek az egyetem professzorai is Bergmannnak, a rektorának a vezetésével.

A palesztinai narancs és egyéb citrus gyümölcsök terjesztésének propagandája. A palesztinai mezőgazdasági tanács nemrégiben a kormányzati departement 35 kelt megtartott ülésén elhatározta hogy tanácsolni fogja a kormányynak, hogy 100 000 font költéssel egy három éves nagy kampányt kezdeményezzen, egy nagyszabású terjesztési propaganda beindítására, amelynek célja a palesztinai citrusgyümölcsöknek új piacokat szerezni. Új piacokat kell szerezni és kedvelté tenni a világpiacra a palesztinai narancsot, grape fruit, már azért is, mert a következő években mind nagyobb lesz a termés. A gyűlésen tudomásul vették azt is, hogy háló az angolok életmódjára kutyulónak és rechoboti hasonló céllal működő intézetnek, a romlandó narancs mindig kevesebb lesz. Javaslat történt oly irányban is, hogy az elma vnyját emeljék, hogy ezáltal a narancsot gyűlésben henn az országban is mindjobban emelkedjék.

Az 1937-es tavaszi turisztikai szezon alkalmával a „ZION-LLOYD” két nagy kirándulást rendez Palesztinába. Kéjjen azonban prosperitást. — Folyó év március 19-én indul el Constanțaból Haifa-ba s/s „PROVIDENCE” hatalmas, luxus óceánjáró. Tartasson fenn március helyet még idejében a „ZION-LLOYD” után. București L. Calea Victoriei 55. Tel. 3 69 13 Clujban Dr. W. Neumann, Sr. Bertelut No. 12. Timisoara Ernest Reiter, Sr. B. maraz 5. Oradean Kirsch Tibor, Sr. N. Coase Ioran 21. Sib. ten W. der Herman, Sr. Eminescu 12 Satu-Marea Levy Samu-l Sr. Corvinilor 5.

fejfájás ellen Beretrás, paraxilla!

A jemeni zsidók rettentő szenvedései

A mufti nem mondott igazat

Jeruzsálem. Azzal kapcsolatban, hogy a mufti a királyi bizottság előtt azt állította, hogy „a zsidók az összes arab államban teljes egyenjogúságot élveznek” nyilvánosságra került Chaim Scharabian, egy jemeni zsidónak nyilatkozata, aki nemrégiben érkezett Palesztinába. A nyilatkozatban többek között a következő áll:

— Néhány hónappal ezelőtt hagytem el Jemen és néhány évtől eljárok felsorolni a jemeni zsidók életéből, amelyek pontosan elteltek. Újít bizonyított annak, amit a mufti a királyi bizottság előtt tett. A jelenlegi Jemeni imám, amint látta az uralmat, azonnal elköszölte a zsidóság valamennyi ingatlanát és utána kijelentette, hogy a zsidóknak joguk van visszatérésükhöz az ősi földre. A zsidók így kénytelenek voltak, saját vagyonukat újból megvásárolni. Ennek dacára, ha egy jemeni zsidó Palesztinába akar költözni, újból elvonulást kell fizetnie az egész vagyonát. Ez a törvény nem vonatkozik sem arabokra, sem keresztényekre, hanem kizárólag zsidókra. Valamennyi jemeni lakosnak jóságban áll kivándorolni oda, ahova akar. Csak a zsidóknak tiltották meg, hogy Palesztinába menjenek. Egyetlen zsidónak sem szabad elhagyni a földet, melytől és minden egyes alkalommal ha elutazik, mégha benn az országban is, bizonyos kauciót kell letéve, annak biztosításául, hogy visszatér. Nemrégiben például, K. wa ba (egy válszlett) utazott egy zsidó, onnan visszahozta, láncra verve bőrtömböt vettettek és annyira kínzották, hogy néhány nap múlva belehalt sérüléseibe. Vagy példa a zsidók üldözésére, hogy nem szabad a zsidóknak ott lovagolni számorán, ahol egy más labója az országban. Vasuton sem szabad utazzon. Ha egy zsidó arabbal beszél és nem mondja neki „ur”, megbüntetik. Egy arab nem fordulhat zsidóhoz és nem szólíthatja meg nevén. De nem szólíthat neki még egy sem, hogy „zsidó”, hanem azt kell mondja „kutyá” vagy „iszáttalán”. Legújabbban azt is megtiltották, hogy zsidó nők ékszerekkel megjelenhessenek az utcákon. De mindezek csak cseppek a szenvedések tengeréből. Bizonyos vagyok abban, — ezzel fejezi be nyilatkozatát — hogy irakl és syriai testvéreink is sok mindent mondhatnak el arról a nagyszámú közbűnség, a Zaire Mizrach-e szemeszterre kidolgozott széleskörű kultur-programa szerint a Talmud, Próféták stb. rendezése előadás mellett, vasárnaponként sajtószemlékért, amelyeken Engelstein László és Appel Dávid ismertették a hét zsidó vonatkozású eseményt. Útána általános vita következett. Minden kedden Teszler Herman, a budapesti rabbiszeminárium hallgatója, folytatolagos előadásokat tart a zsidó történelemből. Az előadásokat a szervezeten kívül álló ifjúság is figyelemmel kíséri. A hét programot művelő dómátke rekeszti be.

KÖZÉLET

Újból Princz Armin lett a satumarei statusquo hitközség elnöke. A statusquo hitközség nemeg megválasztotti képviselőtestülete vasárnap választotta meg saját kebeléből a hitközség új előjáróságát. A hitközség elnökévé ismét Princz Armint választották meg, aki immár hetedszer foglalja el az elnöki széket. A vezetőség többi tagjai azok maradtak, akik az elmúlt években irányították a hitközség ügyeit általános megelégedésre. A választás különben is a hitközség kebelében megerősödött spontán megnyilvánulása volt. Az előjáróság a következőkben alakult meg: Elnök Princz Armin, alelnök dr. Fekete Samu, főgondnok dr. Kaufmann Jenő, kulturbizottsági elnök Gáspár Edz, fizettelebeli ügyész dr. Katz József, pénztárnok Róna Samu, ellenőrök Hrsch Sándor és dr. Jeremiás Jenő, gondnokok: Lindenfeld Domokos és Schwartz Zoltán, gazda Kertész Antal, tanácsnok: dr. Friedman Árpád, Rózsa Samu, Kertész Ferenc, Princz Dezső, Princz József. A pénzügyi bizottság tagjai Hivas Emil Messinger Lajos, Traifner Samu, Vámos Áron. Kulturbizottság tagjai Farber Hermann, Markovits Andor, dr. Guttmann Béla, Kaufmann József, dr. Klein Alfréd, Kóvári Zsák, Princz Ertyez, Róna Samu, Wohl Miklós, Steiner József, Ullmann Janos, Wertheimer Sándor.

A sannicolauimreai nyugati szerződés új hitközség 1937 január 24-én tartotta meg évzáró közgyűlését, amely tulajdonképpen megelégedéssel vette aznap indult, hogy a 25 év előtt épített templomban semmi olyan átalakítás, vagy változtatás nem eszéközöl, amely berendezési változtatás volna maga után, egy az előidéző, hanem ideiglenes jelleggel az emelvényi korlátot egy lezárható asztallal helyez el, amely kizárólag a Tóra felolvasására használható fel.

A reghini Chewra Mischnájosez f. hó 11-én tartotta meg rendezési ülését a híres P. Hill Pollák János fia előcséfében. A Szűzsz Mizonok sok távollátó is megjelent. Freund József emlékedett szavakat intézett a gyűlésekhez, buzdította a tagokat a további tevékenységre és békés együttműködésre. Vele meennyi jemeni lakosnak jóságban áll kivándorolni oda, ahova akar. Csak a zsidóknak tiltották meg, hogy Palesztinába menjenek. Egyetlen zsidónak sem szabad elhagyni a földet, melytől és minden egyes alkalommal ha elutazik, mégha benn az országban is, bizonyos kauciót kell letéve, annak biztosításául, hogy visszatér. Nemrégiben például, K. wa ba (egy válszlett) utazott egy zsidó, onnan visszahozta, láncra verve bőrtömböt vettettek és annyira kínzották, hogy néhány nap múlva belehalt sérüléseibe. Vagy példa a zsidók üldözésére, hogy nem szabad a zsidóknak ott lovagolni számorán, ahol egy más labója az országban. Vasuton sem szabad utazzon. Ha egy zsidó arabbal beszél és nem mondja neki „ur”, megbüntetik. Egy arab nem fordulhat zsidóhoz és nem szólíthatja meg nevén. De nem szólíthat neki még egy sem, hogy „zsidó”, hanem azt kell mondja „kutyá” vagy „iszáttalán”. Legújabbban azt is megtiltották, hogy zsidó nők ékszerekkel megjelenhessenek az utcákon. De mindezek csak cseppek a szenvedések tengeréből. Bizonyos vagyok abban, — ezzel fejezi be nyilatkozatát — hogy irakl és syriai testvéreink is sok mindent mondhatnak el arról a nagyszámú közbűnség, a Zaire Mizrach-e szemeszterre kidolgozott széleskörű kultur-programa szerint a Talmud, Próféták stb. rendezése előadás mellett, vasárnaponként sajtószemlékért, amelyeken Engelstein László és Appel Dávid ismertették a hét zsidó vonatkozású eseményt. Útána általános vita következett. Minden kedden Teszler Herman, a budapesti rabbiszeminárium hallgatója, folytatolagos előadásokat tart a zsidó történelemből. Az előadásokat a szervezeten kívül álló ifjúság is figyelemmel kíséri. A hét programot művelő dómátke rekeszti be.

Az uhorodí Hanoar Hacioni f. hó 13-án rendezte első nyilvános szemináriumát, melyen a különböző cionista frakciók testileg vettek részt. A szeminárium anyagát a szervezet romániai elnöke, Nussbaum Smu- elnek a „Z. lódo nacionalizmus” c. előadása képezte. Az előadást magas színvonalu vita követte. A szemináriumokat az uhorodí Noar Hacioni rendeztesztenti fogja.

A vişeu de susi „Zaire Mizrach” az elmúlt péntek esti negyedik keretén belül nagysikerű „politikai törvényszékelt” rendezett a zsidó—angol—arab kérdéskör. A zsidó szempontot Teszler Herman, az angol politikát Harowitz Jenő, az arab álláspontot Chelmonits Iszák védte. Az illetékesek tagjai: Schelner Benjámin, Brettler Gedálje és Klein József voltak. A komoly és alapos felkészültségre valló vitát nagy érdeklődéssel hallgatta végig a nagyszámú közbűnség. A Zaire Mizrach-e szemeszterre kidolgozott széleskörű kultur-programa szerint a Talmud, Próféták stb. rendezése előadás mellett, vasárnaponként sajtószemlékért, amelyeken Engelstein László és Appel Dávid ismertették a hét zsidó vonatkozású eseményt. Útána általános vita következett. Minden kedden Teszler Herman, a budapesti rabbiszeminárium hallgatója, folytatolagos előadásokat tart a zsidó történelemből. Az előadásokat a szervezeten kívül álló ifjúság is figyelemmel kíséri. A hét programot művelő dómátke rekeszti be.

A carei-i öth. Chewra Kadischa f. hó 17-én új vezetőséget választott. Az új vezetőség névsora a következő: elnök: Weinberger Sámuel, alelnök: Schwartz Ignáz, gondnokok: Gottlieb N. fia és Welsz Dezső, ellenőr Welsz Jenő, pénztárnok: Rosenberg Jenő, választmány: Klein József, Spitz Sámuel, Friedmann Ignáz, Öhrbaum Mór, Ungár Ferenc, Schlesinger Dezső, Róth Dezső, Melsels Hermann, Kasser Izrael, Harschkovits Sándor, Grün Adolf és Elkovi's József. Pót tagok: Winkler Nándor és Spitz Henrik. A választás után nagyszabású banket volt, amelyen Weinberger Béla fiatal talmudista magas színvonalu beszédet tartott. Az ünnepély sikere Farkas Béla érdeme.

Oriztesse ellen vérnyomását!

Az erhaltalmak idejét eli!

Doktor Emil Faivre, a polliers-i egyetemi belgyógyászati klinika professzora a következőket írja: „Az arterio-sklerosis kezelésének fő feltétele az, hogy megakadályozzuk az érrendszer képződését és kifejlődését”. A sklerosis megelőző időszakban a húgysav a magas vérnyomás egyedüli okozója. Szükséges tehát, hogy mindenképpen a húgysavterhelést ellen küzdjünk, amit a leghatásosabban úgy érünk el, ha Urodonal-t használunk.

Legerot professor, az algéri tudományos főiskola volt tanára a következőket írja: „Az URODONAL felinté- ben végzett több éves tanulmány teljesen meggyőzőt bennünket arról, hogy ezen páratlan gyógyszernek állandó és biztos hatása van; szervezetünkre nem veszélyes és sohasem ellenjavasolt. Az URODONAL-lal kapcsolatban végzett számtalan kémiai, fiziologiai és klinikai kísérlet alapján bátran állíthatjuk, hogy a francia gyógyszer ezen egyik legkiválóbb gyógyszere minden bízalmunkat kiérdemli”.

Több mint 100.000 orvos írta elő ezen gyógyszert, mert egy olyan gyógyszernek bizonyult, ami az arthritiben szenvedőknek az új gyógyítási meg s mely tényl ezen egyének igazolják.

URODONAL

meggátolja az arterio-sklerosis kifejlődését.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

BEJEGYZETT CIKK. CHATELAIN GYARTMANY

A satumarei Mizrach vasárnap tartotta meg nagy érdeklődés mellett év közgyűlését, saját székházában. Dr. Fejes Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd beszámolt a múlt év eredményeiről. A közgyűlés a felmerült megadása után a következő vezetőséget választotta meg: Elnök dr. Fejes Lajos, alelnök dr. Stern Mór, főgondnok Borghida Sándor bantigazgató, gondnok Ordeilich Victor. Választmány: Hrschhorn Mór, dr. Reiter Lipót, Popper Miksa, L. wendel Adolf, Einstein Simon, Rosenzweig Sándor, Katz Jenő, Márk Mór, Lovovits Bernárd, Farkas Z. Ignád, Welsz Adolf, Mermelstein Zoltán. Palesztina bizottság: Elnök dr. Stern Mór, Friedman Kálmán, Preisler Manó, Welsz Elemér, Darvas Armin, Riedermann Miksa és László Sándor.

Az aradi vallásos zsidóság a napokban alakította meg a „Machzetz Hacharedim” szervezetet, amely a palesztinai kolonizációs munkák elősegítésén dolgozik. A szervezet megalkotásában legfőbb része G. ünberger Albernek van, aki a KKL, Jeruzsálemi főirodájának megbízásából aradi propaganda uton van. Kíváncsi szervező képességével sikerült olyan körök bekapcsolását a KKL munkába elérnie, akik eddig távollattólak magukat a cionista munkától.

A sevlusi Tóra w'Awodah f. hó 13-án műsoros estét tartott. H. Neumann a helyi csoport elnöke üdvözli a megjelenteket, majd a Rosenberg Á. J. és Róth B. J. sz. a Bnot Akiba tagjainak énekszámát követelték. Popper Rivka, Güttik Pálos, Welsz Deborah, Berger Sarah és Friedmann Malka szavalatokkal járultak hozzá a műsorhoz. A Bnot Akiba előkészítése Leiner Eszter, míg a 100 terlekes szervezős Klein Eszter érdeme. Rendezés farsédságos munkáját Smajah Klein és Kálmár Lipschitz végezték.

A brasovi Zsidó Nőegylet nagysikerű bálját az elmúlt szombati este rendezte meg. A nagyszabású rendezvény fényesen sikerült, ami elsősorban Deutsch Arminé elnök, Eigené Wico elnök, Bernhardt és az egész rendezőség agillását dicséri.

Prímabán D. Sperber, Sr. Castelulul 64. BRAŞOV.

A jemeni imám és a palesztinai arabok. Az arab lapok közlik, hogy a jemeni imám levelet intézett a legfőbb palesztinai arab bizottsághoz, amelyben kijelenti, hogy Jemen szolidáris a palesztinai arabokkal és szeretné, ha az összes arab országok közreműködésével a palesztinai viszolyok likvidálásában.

